

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Utazás egy mosoly körül.

Budapest, január 3.

(S.) Ellenségeinknek ismét lesz min mosolyogniok. Ellenségeink ugyanis szívesen mosolyognak rajtunk és mosolyognak is gyakran. Ha, teszem fel, mi magyarok, mi, kicsiny, de szivós nemzet, egyszer-másszor valamiképpen jelét adjuk annak, hogy *magyarok* vagyunk, akkor ellenségeink mindjárt mosolyognak. Ha megmutatjuk egy kicsit, hogy szeretjük és féljük a magyar mivoltunkat, akkor mindig mosolyognak. Ha közjogi és nemzeti különállásunkat valamely módon észrevettni akarjuk, ezen is mosolyognak. De igaz, hogy ez a mosoly nem állandó. Hamar változik át fogvicsoritássá; a szende és néma derűtséget hangos dühöngés, zajos toporzékolás, mérges és gonosz rágalmazás váltja fel, mielőtt észreveszik, hogy amit mi akarunk, az komoly akarat és komoly akaratunknak fogantója is van. Csak addig tart a mosolygás, amíg kicsinylik azt, amiért utóbb toporzékolnak. Mi viszont rendszerint már kezdetben örülünk annak, amiért ők utóbb dühösködnek.

Van megint egy ilyen apró örömmünk, amelyen először mulatni, azután toporzékolni fognak ellenségeink a haza határain innen és túl. Első pillantásra igazán kicsiségnek látszik az egész. De biztosan tudjuk, hogy nem sokára alaposan megaragyszanak érte azok, akik most még mosolyognak rajta. Mindössze annyi történt, hogy a belügyminiszter elrendelte, hogy a magyar rendőrhatóságok a külföldi hasonló hatóságokkal eszentul francia nyelven levelezzenek, ne pedig németül, ahogy eddig tették. Ez az a kicsiség, amelynek a mi sovínista lelkünk nagyon örül.

Nem tagadjuk, hogy sovínisták vagyunk és a jogos, az okos, a kötelező magyar sovínizmus előrelépését látjuk ebben a rendeletben, amely azért fontos, mert a francia leve-

lezés megszabásával egyuttal kitiltja rendőrhatalóságaink nemzetközi érintkezéséből a német nyelvet.

Hogy miért örülünk ennek a cserének, amely az egyik idegen nyelv helyére a másik idegen nyelvet teszi? Semmiesetre sem a német nyelv iránt való gyűlöletből. Készségesen elismerjük a német nyelvnek és a német kultúrának nemcsak igen előkelő nemzetközi pozícióját, hanem a mi kultúránknak való nagy jelentőségét is. Amde ez a jelentőség nemcsak nagy, hanem jóval nagyobb a kellenél. Jóval nagyobb annál, amely a földrajzi helyzetből következik, sőt annál is, amely a történeti fejlődésnek és a közjogi helyzetnek a folyománya. A német nyelv és német kultúra szerepe nálunk nemcsak azt a határt haladta meg, ameddig természetes, nemcsak azt, ameddig áldásos, hanem azt is, amelyen túl már egyenesen ártalmas.

A német nyelv iránt még sem vagyunk gyűlölettel, éppoly kevésbé, amily kevésbé vagyunk szerelmesek a franciába. Az egyik épp olyan idegen nekünk, mint a másik. A német nem idegenebb a franciánál. De ha volna is különbség e részben a kettő között, ha valamelyiket a kettő közül valamelyes rokonság köteleke kapcsolná is hozzánk, akkor sem gyűlölnék egyiket sem. A mi sovínizmusunk nem agresszív, csak igen erősen defenzív; nem gyűlöli az idegent, csak erősen szereti a magyart. És erős szeretetében félti is. Tessék csak mosolyogni, féljük a magyarságunkat a némettől. És ez a különbség közte meg a francia között. Franciásítani Magyarországon senki sem akarhat soha, nem is próbált senki, hiába is próbálna, mert nem lehet. De visszánemetesíteni igenis akarnak, próbálnak és — tessék csak mosolyogni ellenségeinknek, vagy könnyelmű véreinknek — lehet is.

A magyarságnak az a hódítása, amely-

nek örvendő tanui vagyunk, s amelyről, reméljük, nagy méretekben fog tanúságot gyűjteni a mostani népszámlálás, tulnyomóan a németiség rovására történt. Magyarosodásról komolyan, számbavehető mértékben csak a városi polgárság körében lehet szó. Az elmagyarosodott városi polgárságnak pedig — főleg itt, a fővárosban — német volt a kultúrája és nagyrészt az eredete is. Ez a hódítás még sok helyen nincs befejezve és csak igen kevés helyen van végérvényesen biztosítva. Itt is, ott is felbukkan egy-egy kísérlet a magyarosodás megakasztására, a németiség revindikációjára. Ez ellen védekeznünk kell és védekeznünk is. De védekeznünk semmiképp sem jelenti a németiség gyűlöletét.

Dehogy gyűlöljük mi a németet. Botorság volna és hálátlanság volna. Nagy pipájú, kevés dohányú magyarok nem vagyunk. Ilyenek volnánk pedig, ha be nem látnók, hogy a német kultúrából a miénk sokáig táplálkozott, sőt ma is merit belőle. Elismerjük, hogy a német nyelv kapocs közöttünk és a nyugati kultúra között. De az a baj éppen, hogy ma jórformán az egyetlen kapocs. Dehogy tagadjuk mi a német kultúra nagyságát és hatalmát. Elismerjük, hogy Goethe nagyobb, mint Lamartine; tudjuk, hogy Heine nagyobb, mint Musset és Schiller magasan áll Chateaubriand fölött. De Goethe mellett miért ne ismerje a művelt magyar ember Lamartinét is, miért ne gyönyörködje Heine mellett Musset édes és finom poézisében is, miért ne sorozza a romantika kedvelője Schiller mellé Chateaubriandot is az ő kedves barátai közé? A mi szellemi importunkban miért legyen örökös a németiség monopóliuma, mikor ez a monopólium nemcsak kultúránknak fogyatékosága, hanem nemzeti károsodásunkat, politikai megrövidülésünket jelenti? Nem kívánjuk mi, hogy művelt közönségünk foszssa meg magát az idegen szellemi tápláléktól, sőt

TÁRCA.

A magyar palotából.

(Jegyzetek az iparművészeti kiállításához.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Lyka Károly.

Szeretnénk folyton-folyvást rámutatni arra, hogy minő fontos és érdekes az Üllői-úti magyar palotában lehetőleg sűrűn körülnézni. Iparművészetünk, amelynek e palota a bölcsője és otthona, minden más művészet között a legszebb formában mutatja a magyar lelket, amennyire azt rövid munkásság után artistikusan ki lehet fejteni. Ezért érdekes az ott időről-időre kirakosgatott holmi. De amit művészeket valamely illetes pillanatban megalkotnak, az egyuttal becessé, speciálissá, széppé teszi iparunkat, kelendőséget biztosít a magyar ízü holminak a külföldön, meg-nemesíti munkánkat, anyagunkat. Ezért fontos a mi iparművészetünk a nemzeti kincs meggyarapítása szempontjából. Szeretnők, hogy minden magyar ember intenzíve átérzeze ezt: nemcsak fájunk kulturáját vinné előbbre általa, hanem országunk jólétét és hatalmát is megőregbitené. Az Iparművészeti Társulat és Múzeum munkásai igazán semmiből teremtetek jelentékeny alkotást, szinte babonás hálával gondolunk az ő szorgos kezükre, amidőn e termekben, sétálva visszagon-dolunk, hogy minő balkán-izü hátramaradottságban mutatkozott be 1885-ben iparművészetünk, vagy az, amit akkor e néven katalogizáltak el, — s hol tart ma. És azok az emberek ott a magyar palotában még egyre elégedetlenekek, nekilendült

erejükkel gyurni, alakítani, büvészkedni akarnak, tiszser annyi munkára gyűrük fel karjukon az ingujjat s nem dupla lénungért, hanem dupla tettvágyból kívánnak maguknak nagyobb teret. Hét-nyole szobaberenkezés van itt kiállítva, három-négy szekrény agyaghalmi, egy pár vitrina bőr- és üvegmunkával tele, de ha a magyar haza polgári szívesek volnának nem bécsi magazinokat táplálni a filléreikkel: teremne itt tiszser, százszor annyi nemzeti munka. S minő szép mind ez az erőmutatvány!

Erőmutatványról szólunk: ime a bejárónál egy vas-idomító férfiúnak néhány mesterműve: a látogatók többségének talán az óriás vasokszoru tetszik leginkább s a Vidor építész tervezte sir-omlék mellé kovacsolt életnagyságu vas-pálma, nekünk azonban egy lendületes vonalú rács tetszik leginkább. Ez erős munkája Forreider kovácsoló kezének. A vasból kikalapált filigrán virág beillik meisterszucknak, de nem rokonszenves nekünk, mert csak azt mutatja, miképpen lehet a kemény fémeket a karakteréből kiforgatni. De a rács, az már valami. Ez olyan formáú, amilyen után a vas kívánkozik. Itt teljesen kibontakozik a vas-erény és vas-tulajdonság, leleplezi magát s megmondja, mire való. Tessék azután körül-ményesen megsejmelni, hogy miképpen dolgozta meg ezt az anyagot a pörölly, hova sujtott az útése, mint hajlott és formálódott utána a fém és minő nyomocskát hagyott a csapás. Ezek a nyomocskák a vas igeragozása, általuk válik flexibilissé, általuk nyer rideg tő-alakja élő életet. Felsőges élvezet így kilenni s nyomon követni a hatalmasan formáló ember kez munkáját: nézni, mint hajlodozik az anyag a szuverén emberi erély parancsára. Ez, mondjuk ki egy kis hiperbolával, a hősiesség egy

neme: az emberfaj kezének győzelme. Megérzi a kézimunka erejét és szépségét mindenki, a legtöbben öntudatlanul. Ezért ácsorognak a gyerekek órahosszat a kovács- és asztalos-műhely előtt s elbűvölve nézik a kéz mindenható sáfárkodását, holott valamely nagyszerű gyár gépezetei hidegen hagyják fantáziájukat. Ez is némi adalék az esztétikához, amelyet örömmel ismétlünk s figyelmébe ajánlunk azoknak, akiknek idejük van ilyesmivel foglalkozniok.

A vas-embernek egy bronz-ember a szomszédja az Iparművészeti Társulat kiállításán, holott külömben jelentékeny úr választja el őket. Apró öntött bronz-holmi, különböző használati tárgyak, hamu és gyertyatartók, plakettek, Beck O. Fülöp munkái. Lágy anyagból formálja a mintát, s ha megöntötték bronzba, utána-cizelálja. Tehát merőn ellentétes módus procedendi. A kalapált vas lehet s legyen hoporjas, maradjanak meg tüzből szerzett összes sebhelyei, sőt mutassa azokat büszkén, mint egy tiz ütökötből hazakerült kemény strázsamester. Nincs esunyább, mint a kinyalt vas: olyan mint egy kendőzött vén kokett. Am a bronz simuljon és legyen néiesen engedékeny, viharos barázdák ne szántsák végig testét, legfeljebb ha egy csipetnyi szépségfflatromot megtír. Főképp a plakkett. Csodáljuk, hogy a finom szobrászkodásnak ezt a válfaját nem kedvelik nálunk, pedig házias, kedves holmi, azonfelül parányi testén felette sok művészet fér el. Idehaza alig van ennek a műfajnak más mivelője, mint Beck. Ugy látszik, őt sem kilencelik a győzelemre. Franciaországban és Bécsben a plakkettművészet egészen önálló és széles körben elterjedt művészet. Megvan a maga gazdag külön története s aki egyszer végig-lapozta például Roger Marx albumát, meg fogja

azt akarjuk, hogy ez a tápláléka gazdagabb, többféle legyen.

De nemcsak ezért örülünk a szóban forgó rendeletnek, hanem azért is, ami benne állami önállóságunk szempontjából haladás. Ez pedig nem is éppen kevés. Ha mostanság egy osztrák hatóság a mi hatóságunkhoz megkezeséssel fordul, észébe sem jut másképp írnia, mint németül. Eszébe sem jut, hogy *külföldre* ír. A többi külföldi állam hatóságai és lakosai pedig egyenesen azt hiszik, hogy előzékenyek, ha németül írnak hozzánk, hiszen *Budapest — Oesterreichban*, vagy *Autricheban* van. A fölünk idegenbe menő hivatalos irások franciasága semmiesetre sem fogja az osztrák szomszédokat arra bírni, hogy eltérjen az eddigi szokástól; de lassankint hozzá fogja szoktatni ahhoz, hogy mi mégis *külföld* vagyunk, nem osztrák tartomány, amiben eddig még a jóhiszemű sógorok sem kételkedtek. A külföld egyéb államaiban pedig — s ez a fontosabb — lassankint egész világosan fogják látni, hogy *Magyarország és Ausztria* külön két állam, amelynek más a hivatalos nyelve és más-más nyelvet használ a nemzetközi érintkezésben. Ha egyébről nem, már csak ezért is elég nevezetes a belügyminiszter rendelete, sokkal nevezetesebb, mint első pillanatra látszik.

Ellenségeink pedig csak mosolyognak a mi apró örömről. Mi örülünk, bármennyire mosolyognak most és annál jobban örülünk, minél jobban fognak toporzékolni később. Örülünk ezen az újabb bizonyítékán *Szell Kálmán* erős és következetes nemzeti politikájának, amely nagy dolgokkal sem út lármát, de kis dolgokban is megmutatja erejét és öntudatát.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyben a folyó ügyeket intézték el.

Gróf Apponyi Albert Budapest. Gróf Apponyi Albert ma Budapestre érkezett és felkereste *Szell Kálmán* miniszterelnököt, akivel hosszabb ideig konferált. Apponyi a szabadelvű párti klubban nem jelent meg. Politikai körökben azt hiszik, hogy gróf Apponyi Albert Budapestre érkezése a szabadelvű párt újvívi üdvözlése alkalomból fölmerült incidenssel van összefüggésben.

érteni, miért becsülik akkorára Roty, Chaplaint, Charpentiert, vagy Bécsben az öreg Tautenhaint és Scharffot. Sőt Bécs művészettörténetének igen jelentékeny része éppen a plakett-fejezetbe szorult. Pedig nálunk is van legalább is sennyi alkalom az ilyfajta holmi megrendelésére, mint abban a két boldog művészeti centrumban. Nálunk is születnek gyermekek, házasságok ifjú párok, ülnek ezüst- és aranylakodalmat a nénik és bácsik. Sőt nálunk is roppant divatos a jubileum minden képzelhető alkalommal, a gratuláció s a személyes kedveskedés ezer fajtája. Nálunk ilyenkor nagyokat isznak az emberek s jubilaris mámorban kergetik a XXI-est, vagy mondogatják hajnalig a kvart asz belát. De a legszebb hazszonnyfogás is tünékeny és mulandó, holott a művészi plakett, amelylyel ilyenkor a francia és bécsi ember kedveskedik jubilaris felebarátjának, örökbeeső családi ereklye, amely megrögzött ötletes vonatkozások keretében valamely kedves emberünk arcvonásait vagy szemléltet egy nevezetes eseményt. Ezek kulturakülönbségek, amelyeket egy kis jóakarattal könnyen el lehetne tüntetni. Az imént jutott eszünkbe ez a mellőzött finom műfaj: újévkor, amikor derűre-borúra felkészítették egymást politikuskok, klubok, testületek és hivatalok, de sehol senkinek sem jutott eszébe, hogy ezt a diszes alkalmat egy csipetnyi művészettel is fűszerezzék.

A bronznak különben némi jövője mégis van a magyar családok körében. Néhány szobrász, Róna József, Kallós Ede és Teles Ede a lakások felékesítésére szánt kisebb domborműveket mintázták, hol a magyar múltból, hol a magyar népéletből vevén komoly, majd humoros tárgyukat. Ezekből is látunk itt nagyon érdekes mmtatványokat a Könyves Kálmán intézet kiadásában. Olcsó és szép szobadisz, ötletes keretben, különböző anyagból öntve. Talán az ércből valók a

KÜLFÖLD.

Loubet és a cár. Az újév alkalmából táviratváltás történt II. Miklós orosz cár és a francia köztársaság elnöke közt. A cár a következő táviratban üdvözölte Loubet elnököt:

Loubet Émile ur öccellenenciájának, Franciaország köztársasági elnökének Páris.

Livádía, december 31.

Este 8 óra 20 perckor.

Szívem vágya, önt elnök ur, az új évforduló alkalmából szívélyes szerencsekívánataimmal fölkeresni és megújítani ama őszinte és benső kívánságok kifejezését, amelyek a császárnét és engemet eltöltöttek, a velünk barátságos Franciaország jólétéért és dicsőségeért. Miklós.

Loubet elnök a cár üdvözlétére a következő távirattal válaszolt:

Ö felségének, Miklós cárnak, Livádiában.

Páris, december 31.

Este 9 órakor.

Köszönöm felségének hozzáam intézett szívélyes szerencsekívánatait és azokat a kívánságait, amelyek önt Franciaország nagyságáért és jólétéért töltöttek. Kérem felségedet, fogadják üdvözlémet teljes felgyógyulásáért és amaz érzelmeim kifejezését, amelyeket felséged és a császárné ö felségének boldogságáért, és Oroszország jólétéért és dicsőségeért táplálok.

A bolgár-román összezördülés. Az a viharos incidens, amely heteken át a végsőig izgatta Románia és Bulgária népeit, tegnap a román kamarában újra szóba került. Időközben ugyanis az történt, hogy a román kormány a meggyilkolt Mihajleanu tanár özvegyének élete fogytáig 4800 frank évi nyugdíjat rendelt. Együttal híre járt, hogy a bolgár összezördülésre vonatkozó iratokat legközelebb megküldik a bolgár kormány. A kamara tegnapi ülésén Rascanu a bolgár jorradalmi bizottság ügyében interpellált. Siliescu azt mondta, hogy az ország türelmedlenül várja az elégtételt. Marghítosban miniszterelnök azt felelte, hogy Mihajleanu özvegyének nyugdíjazása nem alkalmas arra, hogy ezt a kérdést boldogassák. Mihajleanu özvegyének nyugdíjazása nem Bolgárország ellen való tüntetést, hanem egy nagy hazafi megistizelését jelenti. Az ország nem áll véres tragédia előtt, hanem a megoldás első lépésénél van s a kormány arra kéri a parlamentet és a sajtót hogy ne igazasson ebben a pillanatban, amikor az okmányokat elküldik a szomszéd ország kormányának, amely remélhetőleg meg fogja adni a kívánt elégtételt.

A román kormány az a bölcs és mértékletes állástoglalása politikai okosság bizonyítéka s remélhetővé teszi, hogy a bolgár-román incidens ily objektív kezeléssel megtermi a két ország közt a békét.

Az angol-portugál szövetség. Az angol trónbeszéd nemrégiben hivatalosan tudatta a világgal, hogy Anglia szövetséget kötött Portugáliával, Brobdignac Lilliputtal. A furcsa szövetség hűbünere az, hogy Angliának a boerok ellen viselt háborúja közben szüksége volt arra, hogy a Transvaal szomszédos portugáli gyarmat hűségesen szolgálja Nagy-Britannia érdekeit. Ennek fejében aztán az örökké pénzavarban vergődő Portugália alaposan megpompolta Angliát. Most erről a szövetségről a portugáli trónbeszéd is elmond egyet-mást. Dom Carlos király a kortezt megnyitó trónbeszédében első sorban megemlékezett Portugália és Anglia szoros szövetségéről és kiemelte, hogy Portugália a délafrikai háború alatt gondoskodott szuverénitási jogainak biztosításáról. Azután azt mondja a trónbeszéd, hogy Portugália arra törekedett, hogy a külfölddel szemben megfeleljen pénzügyi kötelezettségeinek. A függő adósság az egymást érő deficites évek következtében emelkedett. A papirpénzforgalom elérte a végső határt. A vendégserzetet kötelestései is növelték az állam adósságait. A nemzet általános gazdasági helyzete állandóan javult, de a költségvetésben nincs meg az egyensúly és pedig a folyó költségvetési évben még kevésbé, mint azelőtt. A nagy aranyátszó súlyos terhekkel jár. Az államnak nem szabad olyan kötelezettségeket elvállalnia vagy olyan kiadásokat tennie, amelyeket az államkincstár bevételi forrásai nem képesek fedezni. Az egész pénzügyi igazgatást egyszerűsíteni kell.

Nos, ez a trónbeszéd nem nagyon biztató. Sőt arról tanusodik, hogy Portugália még sem pumpolta meg eléggé Angliát.

A khinai háború.

Budapest, január 3.

Oroszország, mint előre volt látható, külön egyezményt kötött Khinával s ezzel olyan előnyökre tett szert, amelyekre csapatainak Pekingből való visszavonulásával már jövele rászolgált. A londoni Times erről az egyezségről írva azt mondja, hogy bár nem egészen váratlan a dolog, mindazonáltal szerfölött komoly. Az egyezmény lényege az, hogy Oroszország a protektorátusa alá veszi Feng-Tsien, Manduria legdélőbb és legjelentékenyebb tartományát. Az angol vezérlap szükségtelennek tartja kiemelni, hogy ez az egyezmény teljesen összeegyeztethetetlen azzal a magatartással, amelyet Oroszország eddigell Khinával szemben ostentative követett, valamint azokkal a kijelentésekkel, amelyeket Oroszország a hatalmának auguszusban önként tett, de különösen összeegyeztethetetlen Oroszországnak az angol-német egyezményre adott válaszával. Az orosz-kinai egyezmény, mondja tovább a Times, épp előidézni alkalmas a khinai birodalomnak az a felosztását, amelyről Oroszország azt jelentette volt ki, hogy perhorreszkálja. Miután pedig Oroszország most ilyen tényleges előnyöket ért el: bekövetkezett tényleg az a helyzet, amelyre az angol-német egyezmény harmadik szakasza utal.

legsikerültebbek, bármily érdekes szívárványos játékkal lep is meg minket néhány eczin-kópia. Így kell belevinni a plasztikus formák iránt való érzéket a család körébe: ott majd megszeretik a mintázás és elzallás művészetét s akkor nép-szerűbb lesz a szobrászat általában.

A temérdek szép kiállítási tárgyról nem beszélhetünk részletesen, csak egy pár új technikát érintünk, amelyek arról tanusodnak, hogy műiparosaink most már benső ösmertiséget kötöttek az anyagukkal (ami nem volt mindig így) és kezdik kitálatni annak rejtett tulajdonságait. Nem is olyan régen még öröklött recipe szerint dolgozt mindenki: a műhelyben ki volt adva a parancs, hogy ezt vagy azt a munkát így meg úgy kell csinálni. Amit ilyen módon kaptunk: roppantul egyforma holmi volt s legfeljebb az volt a különbség asztal-meg asztal közt, hogy az egyiket szárazabb fából csinálták s tisztábban munkálták meg, mint a másikat. Most azonban az okos művészekedő kéz örömet kísérletez, mert az élvezetes meglepetések egész sora kerül ki az anyaggal való experimentumból, új fogások, új technikák, amelyek ismét új formák felé egyengetik az utat. Itt van tesszem egy felvidéki üvegformáló: Sovánka, aki addig próbálgatótt fluorsavval maratni egymásra forrasztott színes üveglemezeket, míg végre rájött, hogy ebből a dekorálásnak nagyon izléses módját lehet fejleszteni. Egy másik művész, Hübner, addig bajlódott Wartha professzor vegykonyhájában, amíg előállott az az érdekes zomán, amelyből egy sor műtárgya van a kiállításon. A kísérlet sikerült: az agyagedény olyan glazurt kapott, amely hasonlít a száraz levél megtört finom erezetéhez. Hasonló érdekességekben gazdag a tárlat üvegfestési és kerámiai osztálya is.

Végére kell járunk a sétánknak s ha eddig az otthon egyes díszítő és használati tárgyait láttuk, vessünk egy pillantást a kész lakásba is, amelyet

gondoskezek állítottak össze a nagy üvegtetős udvarban s a folyosókon. Wigand és Horti megint meglepetést szereznek szépen átgondolt munkáikkal. Wigand a gótika formáin nevelkedett s ez jó iskola egy olyan embernek, aki aztán meg is tud szabadulni tőle. A gótika erősen konstruktív stílus, aki benne fáradozik, mindenekelett megtanulja, hogy nagyon fontos a megmunkálásra szánt anyagot teljesen ösmerni s mindig arra ügyelni, hogy amit tervelünk, logikus szerkezetével meg is feleljen a céljának. Wigand a deszkát szemelte ki magának, ebből az elemből aztán nagyon változatos formákat komponált. Szinte deszka-stílusnak nevezhetők el az ő stílusát. Boudoirja, amelyben a cseresznyepiros szín váltakozik a kárpitosmunka galambszürkéjével, bájos egy kompozíció egy filigrán asszonyka számára. Csupa lécs és csupa deszka, de hajszálpontosan megcsinálva, makulátlan tisztaságban. Ki hitte volna, hogy az esztérgályost és farafagót ilyen könnyen lehet nélkülözni? És hogy a deszka, ha ügyesen vágják ki, nem puszta gerincet ad, hanem hus is nő a vázára.

Hat szoba — az Iparművészeti Társulatnak ez a kabbala-száma — sorakozik egymás mellé uri nyugalomban: Horti Pál tervezte valamennyit, de a legbúszkébb talán a hálószobára lehet, ott is a szekrényre meg az ágyra. A szép, egyszerű formákon elmés dekoráció kigyózik, van ebben valami, amit ide illőbb szó híjján ritmusnak lehet nevezni. Talán bizonyos magyar analógiák hangulatában a puszta mezőkön egyenesen nekifut néhány párhuzamos rovátka, majd hirtelen elkanyarodik s a mező egyik szögletében sietve összegabalyodik fölt-dekorációjá. Ha egy kollégánk egykoron analógiát látott a magyar nóta egyszerű melódiája s a melleje cikázó friss eifrázása és a magyar-suba-meg szür-ornamentikája közt, úgy-ezt az analógiát bizo-

London, január 3.

A *Times*nak jelentik Konstantinápolyból: Az itteni palotakörök azt állítják, hogy az az eszme, hogy a szultán mohamedán missziót küldjön Kínába, Vilmos császártól ered, aki azt hiszi, hogy ez a misszió eszméi fogja Törökország auctoritását Kelet-Azsiában. A szultán levelet irt Vilmos császárnak, amelyben megköszöni neki érdekeiről való gondoskodását.

Berlin, január 3.

A *Localanzeiger* pekingi levelezője *Ketteler* gyilkosának Szilveszter napján történt kivégzéséről a következőket jelenti:

Enhait délután három óraker, számos tiszt jelenlétében azon a helyen, ahol *Kettelert* meggyilkolta, lefejezték. Az elítélt néhányszor gunyosan mosolygott. Egyszerre néhány szót intézett a közönséghez, mely tőle alig három lépésnyire állt.

— Mit mondott? — kérdezte egy német tiszt szomszédjától, aki a kínai nyelvet érti.

— Azt mondta *Enhait*, hogy csak mások parancsára cselekedett — felelte ez.

Pár perccel később a gyilkos a legfelszelenebhül hangosan nevetett. Pontban három óraker megjelent a vesztőhelyen *Lessel* tábornok. Az ítéletet kínai nyelven felolvasták. A gyilkost átadták a kínai hivatalnoknak, az pedig a hóhérnak adta át, aki fejét testétől egy csapással elváasztotta.

Itt biztosra veszik, hogy *Csing* herceget küldik Berlinbe *Ketteler* meggyilkolásáért bocsánatot kérni a német császártól. Ezt az eszmét *Kvangszü* császár pártolja, míg a császárné más hercegre akarta bízni a kényes küldetést.

London, január 3.

Az esti lapok Pekingből a hó 1-éről a következő táviratot közlik: A követek mai értekezletén elhatározták, hogy a kínai kormánynak a hatalmak követeléseire vonatkozó kérdéseire addig nem válaszolnak, míg a kínai békealkudozók a követelések elfogadását teljes formaszűréséggel alá nem írták. Időközben a követek memorandumot fognak előkészíteni, hogy minek kell nézetük szerint történni a követelt megbüntetések vagy egyéb követelések tekintetében, hogy a megállapított feltételek teljesítése biztosítottassék. Mihelyt a békealkudozók a jegyzéknek Khina által való elfogadását aláírták, a csapatparancsnokokat forma szerint felkérlik, hogy a katonai expedíciókat szüntessék be.

London, január 3.

A *Times*nak jelentik Pekingből 31-iki kelettel, hogy Oroszország és Khina között megegyezés jött létre a manduriai Tengtien tartományának Oroszország által való katonai megszállása és a tartomány polgári közigazgatásának Khina által, de Oroszország főnhatósága alatt való újraátvétele tárgyában.

Bécs, január 3.

A *Wiener Abendpost* jelenti: A kelet-ázsiai osztrák-

nyos tekintetben át lehet vinni Hortinak e dekorációjára is, amely egyenest megyen a puszta mezőn, nagy üresség közepette, hogy azután hirtelen összefusson gazdag virágos csomóvá valamely szögletben. Ez a hasonlat ugyan csak éppen utat akar nyitni e vonalak megélvezéséhez, nem időzünk nála, hanem egy kicsit megismogatójuk azt a remek habos kőríszt, amelylyel a művész ezt a szekrényt kibélelte. Ilyen fantasztikusan szép a nem nő minden erdőben. Magyarországot helyenkint megáldotta vele a Teremtő, csak azt csodáljuk, hogy ezt a páratlan anyagot olyan nagyon elhanyagolták mind ez ideig. A fa egyáltalán mostoha gyermeke volt az iparművészetnek a mi apáink és nagyapáink korában, holott a márvány sokszor meg nem érdemelt tiszteletben részesült s míg a márványfajtákat szépen nevének ösmeri a legtöbb gyerek, a gazdag beszédű fa csak szükségesség maradt. Holott pedig ritka dus játékait mutatja a természetnek, szövege, színe, tapintata nagyon sok egyéniséget rejt magában, sőt egy bő fa-gyűjteményből egész hangulatképeket lehetne összeállítani: szomorun megsugorodott, nyílt tekintetű, fantasztikusan gyűrűzött, diplomata simaságú, romantikusan borzolt, egészséges, munkabíró s filigrán ne-nyul-hozzám fa-fajták vannak, amelyeket szépen ki lehet kémlelni s minden darabjukat a maga diktálása szerint formává alakítani. Mindezt megtanulni nem lehet: érezni kell művész-öszönnel s azért oly fontos, hogy a terelőnek legyenek szükséges anyag-szenzációi és anyag-sejtelméi s lásson bele a velejébe, ahova az egyszerű ember már nem lát.

Nagy gyönyörűséggel jár az ilyenféle foglalkozkodás. A mesterember, aki képes rá, irigylésre méltó. S mert nem tudhat hozzá bárki, azért megérdemli őszinte tisztelőnket.

magyar hajórajról érkező hírekből azt vesszük ki, hogy a tőre tett intézkedések szerint a hajóraj négy hajója fölváltva állomásozik a sanhaikvani téli kikötőben és mialatt az egyik ott van, a többi a japán kikötőkben telel. A sanhaikvani kikötőkben jégmentes a tenger; de az éri is iontos ez a kikötő, mert Tien-cinen át közvetlen összeköttetésben van Pekinggel. A *Zenta* már kikerült a dokkból.

A pekingi külföldiek egy csapata résztvett a kalgáni nagy expedícióban, amely a legnagyobb volt valamennyi expedíció között. A csapat ez alkalommal *York* ezredes hadoszlopának német csapatával és egy olasz tengerészkülönítménnyel közösen járt el. Csapatunknak nem volt vesztesége. A különítmény mostani szárazföldi szolgálatára már oly tökéletesen rendezkedett be, hogy már lovasított járó-ért is tudott kiküldeni, ami olyan különlegesség, amelyet tengerészeti partraszálló csapatok ritkán tudnak fölmutatni. A csapatok egészsége kitünő.

A délafrikai szabadságharc.

London, január 3.

Lord Kitchener jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: *Knoc* tábornok jelenti: *De Wet* kísérletet tett *Bethelen* bevételére, de *Pitche* megakadályozta benne és *De Wet* kénytelen volt visszavonulni *Lindley*be, vagy *Reitz*ba. Egy csapat lovasított gyalogság *Kroonstad*ból jövet ellenállásra bukkant, de sikerült kevés veszteséggel átmennie a vasuti vonalon és *Süderfontein*on. *William* a *Middleburg*tól délnyugatra levő boerokat harcra kényszerítette. Az angolok megszállták *Graaff-reineeket*.

Carnarvon, január 3.

A *Hertzog*, *Wessels*, *Pretorius* és *Nieuwenhont* vezetése alatt álló boer csapatok folytatják utjokat *Fraserburg* felé és most *Spionsberg*nél vannak. *Fraserburg*ggal megszakadt az összeköttetés. *Delisle* és *Thornicroft* ezredesek folytatják az ellenség üldözését. A lovak és öszvérek nagyon kimorultak.

London, január 3.

A *Daily Mail*nak jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel, hogy a boerok ismét megszállták *Jagersfontein*t, amelyet az angolok mult hónap 25-én kiürítettek.

Fokváros, január 3.

*Glenharry-Station*nál, a vasut mentén, *Graaff-reineektől* északra, boer csapat jelent meg.

London, január 3.

A boerok egyre nagyobb számban nyomulnak be *Fokföldre*. Keleten egész *Rodeohovg*teig és *Blenbary*-ig nyomultak előre. Mind a két pont a *graaff-reineek-rosmead*-i vasutvonalon van.

Fokváros, január 3.

Fokföldön a helyzet nagyon komoly. A németalföldi lakosság még nem lázadt ugyan fel, de azért a *Fokföldre* betört boerok mindenütt támogatást kapnak a lakosságtól. Sürgősen nagyobb segítő csapatokat kérnek Angliától. A gyarmat keleti részén betört boerok elővédje *Maraisburg*nál, *Cradoektől* északkeletre mintegy 25 angol mérföldnyire áll.

Fokváros, január 3.

A brit csapatok kiürítették *Jagersfontein*t és *Fauresmihet*, hogy összpontosuljanak. Mindkét helység brit lakosságát az *Edenburg*voad melletti angol táborból elszállították. A csapatoknak visszavonása az oly távoles helységekből egy gyülekezési helyre abba a helyzetbe juttatja a hatóságokat, hogy ugy a haderőkkel, mint a szállítási eszközökkel takarékosabban bánjanak.

Hága, január 3.

Krüger elnök bronchitisze enyhe. Az elnök már akkor szenvedett krónikus köhögési rohamokban, amikor Európába jött. Orvosi tanácsára *Krüger* csak felgyógyulása után fogja fölkeresni az utrecht-i szemészeti klinikát. Meghítt emberei azt ajánlották *Krüger*nek, hogy kössön fegyverszünetet s az alatt indítsa meg a békeltárgyalásokat. Erről most szó sem lehet az elnök felgyógyulása előtt.

Hága, január 3.

Krüger állapotáról ma reggel a következő orvosi jelentést adták ki: *Krüger* a mult éjszakát nem töltötte nagyon nyugodtan, de ma kissé jobban volt. Bronchitisze normális lefolyása.

— BUDAPESTI NAPLO. December 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése

ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

A közönséghez.

A *Budapesti Napló* minden előfizetője megkapta már az ingyenes balesetbiztosításáról szóló kötvényét. A *Mannheimi Biztosító Társaság* magyarországi vezérképviselősege halál és rokkantság esetére kétezer koronát, vagy a baleset mérvének megfelelő összeget biztosít január 1-től kezdve a kötvénytulajdonosoknak, illetőleg a *Budapesti Napló* előfizetőinek.

Ujnonnan belépő előfizetőink az előfizetési díj beérkezése után tüstént kézhez kapják a kétezer koronáról szóló balesetbiztosítási kötvényt. A biztosítás az előfizetési díj postára adását követő déli tizenkét óraker kezdődik és az előfizetés lejártá után való nap déli tizenkét órájaker végződik.

A *Budapesti Napló* ingyenes balesetbiztosítása, miként a kötvény hitelesen tanusítja, kiterjed mindennemű balesetre, amely a biztosítottat akár otthon, akár utközben, hajón, kocsin, vonaton vagy hadgyakorlaton éri.

Az előfizetés ténye Budapesten nyugtával, vidéken feladóvévénnyel igazolandó. Ezeknek az igazolványoknak a megőrzése ajánlatos. Ha elveszne egyik-másik, a *Budapesti Napló* kiadóhivatala egy levelezőlapon nyilvánítt kérésre szívesen állít ki díjtalanul másolatot.

Baleset esetén táviratilag vagy expresszlevélben célszerű a jelentést megtenni a *Budapesti Napló* kiadóhivatalának.

A *Budapesti Napló* előfizetőinek a *Mannheimi Biztosító Társaság* magyarországi vezérképviselősege (*Fényes Miklós* igazgató) másnemű baleset-, betörés-, szállítvány-, szavatossági és üveg-biztosításnál öt százalék engedményt ad a rendes díjtáblázathoz képest.

Ujnonnan belépő előfizetőinknek díjtalanul megküldi a kiadóhivatal a *Budapesti Napló* 1901-re szóló díszesen kiállított naptárát.

HIREK.

Budapest, január 3.

— Személyi hír. *József főherceg* ma reggel családotul *Fiuméba* érkezett és májusig marad villájában.

— A király legfőatalabb dédunokája. *Voloscából* táviratozzák, hogy *Augustia főhercegnő*, *József Ágost főherceg* felesége ma reggel nyolc óraker egészséges fugyermeknek adott életet. Az ürvendates osaládi eseményről azonnal táviratilag értesítették a királyt, aki legelőnek gratulált legfőatalabb dédunokájához. *Augustia főhercegnő* és az ujszüllött jól érzi magukat. Az ujszüllött főherceg negyedik gyermeke *József Ágost főhercegnék*. A boldog apa ma táviratilag értesítette *Szell Kálmán* miniszterelnököt osaládi örömről. A miniszterelnök a maga és miniszterársai nevében távirati uton gratulált a főhercegi párnak.

— Uj magyar nemes. A hivatalos lap közli, hogy a király a *Budapesti Önkéntes Mentőegyesület* igazgatójának, dr. *Kressz Gézá*nak, királyi tanácsosnak, *Budapest főváros nyugalmazott kerületi orvosának*, a közegészségügy, különösen pedig a *Mentőegyesület* szervezése és vezetése terén szerzett érdemei elismerésül törvényes utódaival együtt szemléhegyi előnévvel magyar nemességet adományozott.

— Az angol királynő *Olaszországban*. *Viktória* angol királynő — mint *Nizsából* jelenti — végleg elhatározta, hogy március végén *Cimierbe* megy és ott több hetet fog tölteni. *Dossé*, a királynő futárja tegnapi már ki is bérlette az egész *Regina*-szállót, amelyben a királynő már azelőtt is lakott.

— **Öröm az olasz királyi házban.** Rómából táviratozták: Hivatalosan is megerősítik azt a hírt, hogy Heléna királyné örvendetes családi eseménynek néz elébe. A király elhatározta, hogy ezt a kamara e hó 24-iki megnyitó ülésén ünnepélyes üzenet alakjában fogja nyilvánosságra hozni. A családi eseményt májusra várják.

— **Katica.** Ez a név egy jegygyűrűbe van vésvé. A gyűrű tulajdonosa egy magasrangú állami tisztviselő, akinek vezetékneve K-val, keresztneve L-lel kezdődik s akit a napokban nagy szomorúság ért, mert a katicás gyűrű elveszett. Vagy ellopták, vagy elhullatta valahol, szóval kevés reménye volt már ahhoz, hogy újra az ujjára huzhatja. Mindazonáltal elment a rendőrséghoz s bejelentette a vesztését. Ott egy detektívét adták melléje, úgy kell lenni, hogy egyet a legötletesebbek közül, mert a gyűrű már meg is került. Az ut, amelyen visszajutott a tulajdonosához, tekervényes kissé, s nagy türelemre volt szükség ahhoz, hogy félre ne dobja az egész ügyet az a bizonyos detektív, akire rábízták a gyűrű dolgát. Azon kezdte a kutatást, hogy kihallgatta a ház népet. Nem talált közöttük olyant, akire joggal gyanakodhatott volna. Azt kérdezte azután a károslól, hogy nem volt-e beteg az utóbbi időben. — De igen, négy hétig. — Akkor lesoványodott az ujsa s könnyen lecsuszhatott róla a gyűrű. Az most már bizonyos volt, hogy ha nincs is lopásról szó, valami olyan ember találhatta meg a gyűrűt, aki az *enyém-tied* kérdését nem veszi túlságosan szigorúan s megtartotta az idegen jószágát. Megeshetik, hogy kiroszeltette belőle a betűt. A detektív tehát végigjárta az ékszerészeket, azonban eredmény nélkül. Senki se végeztetett a napokban ilyen munkát. — Azután végigjárta a zálogházakat. A kis tolvaj odaszalad a lopott holmival. — Ezek az utak se tették eredményesebbé a fűrészt. Tehát valami furfangos tolvaj találhatta meg a gyűrűt, akinek igen sovány falat egy aranykarika értékesítése. Ezen a nyomon haladva, az az ötlete támadt a derék rendőrnök, hogy hátha valamelyik házasság-szedelőg birtokába került a gyűrű, aki éppen hasznát veheti esetleg. Talán éppen van valami hozzá alkalmas menasszonya. Végigjárta tehát az anyakönyvi hivatalokat, leolvasta a sodronyborítékok alól a sok menyasszony és vőlegény nevét s csakugyan talált is közöttük egy Katicát. Katica mellett a vőlegény pedig egy ismeretes notórius szedelőg, aki állandóan házasságokban utazik. Ilyenformán megkerült a gyűrű.

— **Gróf Széchenyi Gyuláné halála.** Gróf Széchenyi Gyulát, a királyi személye körüli minisztert — mint őszinte részvétellel értesülünk — súlyos csapás érte: felesége, született *Klinskoch* Paula ma reggel Ábáziában, hosszas szenvedés után, ötvenéves korában meghalt. Az elhunyt grófnénak, akit ragyogó szépsége, elragadó szeretetreméltósága és szellemessége az előkelő társaság ünnepelt kedvencévé tett, *Klinskoch* Károly József lovag volt az édesatyja. A szép Klinskoch-leány 1875-ben kelt egybe gróf Széchenyi Gyulával és az ideálisan boldog frigyből egy fiúgyermek származott. Mélységes gyászában gróf Széchenyi Gyulát csak az a tudat vigasztalhatja, hogy fájdalomban országjárta osztoznak barátai és tisztelői, kik közül elsőnek ma délben *Szék* Kálmán miniszterelnök fejezte ki részvételt meglehangú táviratban. A mai minisztertanácsban egyebgyébt miniszterek szintén táviratilag fejezték ki részvételt.

— **Hivatalos pénzért.** *Belgrádból* táviratozták, hogy *Szimonovic* ezredes, akit néhány nap előtt hivatalos pénzek elikkasztása miatt letartóztattak, ma reggel a fogságban agyonlőtte magát. A vizsgálat kiderítette, hogy *Szimonovic*, aki a földrajzi osztály vezetője volt, nagyobb összegeket sikkasztott. Politikai vagy felségérett bűncselekményt azonban nem tudtak rábizonyítani, amint azt egyes külföldi lapok állították.

— **Dreyfus.** Egy berlini távirat szerint Dreyfus mindörökké el fog költözni Lárísból s Elzásznak egy csendes városában, *Mühlhausen*ban fog letelepedni. A Dreyfus-család már meg is vásárolt *Mühlhausen*ben egy terjedelmes telket, amelyre házat fognak építeni a tavasszal.

— **Az Otthon mulatsága.** *Az Otthon* írók és hírlapírók körének vigalmi bizottsága ma ülésen elhatározta, hogy a június 13-án tartja legközelebbi mulatságát. Ennek az estélynek az eddigiekéhez is különös műsora lesz. Előreláthatólag *Jókai* Mór, *Pálmái* Ilka, *P. Bianchi* Bianka, *Várady* Margit, *Makai* Emil, *Faragó* Jenő, *Márkus* Géza és *Major* J. Gyula szolgáltatják az egyes számokat, amelyeknek mindegyike kiváló és eredeti művészi produkció. A végleges műsora a jövő hét elején teszik közzé, ugyanakkor kezdődik meg majd a belépőjegyek kiadása is.

— **Házasság.** *Segeşváry* Ödön, 2. honvédszázadbeli főhadnagy eljegyezte *Nagy* Alicét, *Nagy* György nyugalmazott jószágigazgató leányát. Dr. *Rothman* Árpád zentai ügyvéd eljegyezte *Pollák* Elza kisasszonyt, *Pollák* József leányát Kis-Kőrösöl.

Dubányi Imre gyulai lakos békésvármegyei tisztviselő eljegyezte *Kontur* Alajosné budapesti lakosnő leányát *Irmát*.

— **Doktor Polit Mihály és a fia.** Szegeden tegnap öngyilkos akart lenni egy fiatalember. A honvédségben szolgált s a neve Polit Szvetozár. Agyonlőtte magát, de a golyó nem ölte meg. Valószínűleg csak az egyik szemé esik áldozatul annak az elkeseredésnek, amely a kezébe adta a revolvert. Eddig ismeretes a történet, érdekes azonban az is, hogy ki ez a Polit Szvetozár. Áldozata egy vak apának. Dr. Polit Mihálynak a neve nem ismeretlen a magyar újságolvasó publikum előtt. Egyike az a máskülönbösen művelt, tanult ember azoknak az izgatónak, akik a legvakabb gyűlölettel esnek neki mindennek, ami magyar s éppen csak arra valónak tartják ezt a hazát, hogy itt-ott rughasanak rajta egyet, ha alkalom kínálkozik rá. Miután pedig ezért a bűnért néha néhány napi vagy heti áristom dukál ki a szegedi vagy váci államfogház-szanzatóriumában. Polit ur mar-tír. Azzá akarta nevelni a fiát is, Szvetozárt. Német iskolába járatta, s hogy valahogy meg ne ismerkedjék a magyarokkal időnek előtte, a bécsi egyetemre küldte. A múlt évben azonban katonának sorozták be a fiatal Politot és pedig a honvédséghez. Az értelmes, intelligens fiatal embernek végtelenül hiányzott a katonáskodásban a magyar nyelv tudása. Nem volt képes tanulni, nem értette meg a tősgyökeres magyar városban se a tisztjait, se a pajfásait, s ez végtelenül elkeserítette. Az apja sajtómakkal hitegette, biztatta, hogy csak szenvedjen, mert úgy lesz belőle igazán martírja a magyar erőszakosságának. A társai vigasztalták, sőt tanították is, ami azonban a teljesen idegen légkörben fölnevelkedett fiatal emberrel szemben már nem igen volt könnyű. Végre is annyira elkeseredett a sorsán a fiatal Polit, hogy tegnapelőtt éjjel a Rákostó mellett fejbélte magát.

— **Fehér világ.** A telet és a bundákat végre rehabilitálta a hó. Fehér a világ és csak itt-ott bontja meg a harmóniát egy-egy hókotró. Csikorog az aszfalt a siető emberiség tappa alatt és didereg immár a legkeményebb bérkocsis, gesztenyesütő és hordár is. A kávéházi tükörablakok mellett mintha kajánabbul mosolyognának az emberek, nekik van ráérő idejük a melegedésre. Mogorva arcok rohannak el mellettünk, csak a kisasszonykák mosolyognak, akik vídám eső-rümpüléssel viszik koresolyójukat a jégpályák szent fölavatására. Ma már a főváros valamennyi jégpályáján koresolyáztak. Persze megjelent az utcaon a osilinglező szánkókból is néhány s mutatésképpen, büszkén siklottak el az óvatosan haladó bérkocsik mellett.

Minusz tíz fokot mutatott a Celzuszus hőmérő, megjött tehát a jég a Dunán; a földmívelésügyi miniszterium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint az összes mellékfolyókón ma éjjel megkezdődött a jégzajlás. A fővárosban hatalmas jégtáblák keletkeztek, a propellerek azonban még ma elég bátran küzdenek a vékony táblákkal. Az egész országban beállt a hófúvás és szigorú tél. *Kassáról* jelentik, hogy ott és vidékén tizenöt Celzuszus foka hideg. *Sátoralja-Uj-helyen* és vidékén nagy hóviharok vannak, a hó miatt minden vonat késett. *Szegedről* írják, hogy ott és a vidéken tegnap egész nap havazott, a havazást azonban ott nem kísérte nagy hideg, úgy, hogy a hó olvadt. Liptómege területén két nap óta szakadatlanul havazik, tegnap pedig erős hófúvás állott be. *Kolozsvárról* jelentik, hogy két nap óta szakadatlanul havazik. A közúti vasut tegnap összes vonalain megszüntette a közlekedést.

— **Transvaali nyomor.** A háború nemcsak az emberéletet emészti föl, hanem szétoldja azokat a telepeket is, melyeken kenyeret termelnek. A transvaali bányákban nagyzerű csőd honol most s a pusztulás örödejei suttogva, meglapulva járnak a tárnák mélysegeiben, mialatt odafönt, a föld színén, dörgő csaták közt gyilkolják egymást az emberek. A nyomor diadalmasodni kezd a hazaszereteten. Azokat, akik a zavarosban szeretnek halászni s Európából Transvaalba mennek, hogy ott kenyeret keressenek, közelebbről érdekelhet az a hír, melynek igazságát semmi sem erősíti meg jobban, mint a közös külügyminiszter legújabb körlevele, melyben arra kéri a hatóságokat, hogy tartásik vissza a népet a Dél-Afrikába való kivándorlástól, mert a bányák és ipartelepek senkit sem foglalkoztatnak s így a kivándorlók a biztos nyomornak néznek elébe.

— **A hivatal.** Kinek mi a hivatala, azt írja a névjegyre. Hivatala pedig nálunk mindenkinek van, még annak is van, akinek nincs semmiéle hivatala. Paradoxonnak látszik ez az állítás, de nem az. Ime, a bizonyíték; ma kaptuk a postán:

Boldog új évet kíván

BUZÁS ISTVÁN

városi szegény.

Decemb.

Ne mondja ezek után senki sem, hogy a városi szegénynek nincs hivatala. Még névjegye is van ...

— **A Szigetvár világhősről utja.** Hadi flottánk legújabb cirkálóhajója a *Szigetvár* novemberi vizebevetésére óta már több próbatant telt. Nemskóra nagy tanulmányra indul a *Szigetvár*. A hajó legelőbb is Közép-Amerikába megy, onnan tovább folytatja útját és meglátogatja az Egyesült-Államok különböző kikötőit. Majd ellátogat Angliába, Dániába, Oroszországba, Német- és Franciaországba. Legelső útjában Mexikót is érinteni fogja, aminek különben kereskedelmi és egyéb jelentősége is van, mert 1867 óta, amióta Miksa császár meghalt teljesen szünetelt Közép-Amerikával való összeköttetésünk.

— **A csók halála.** Örült agyvérőnek fekete gondolata, hogy meghalt a csók. Nem is született meg másutt, csak egy meddőségre kárhozottat szegény agyszűz koponyájában. Különbben nem is így fundalta ki az ideát a fonnyadó hölgy, az élvezeteket pazarló anyatermesztőnek ez a szánandó mostoha gyermeke, hanem úgy, hogy a csókot meg kell ölni, halálra kell ítélni, ki kell szorítani a — divatból. El kell hitetni az emberekkel, hogy a csók veszélyes, hogy a csók csak rossz szokás, hogy ama szempillantásban, mikor univerzális nyelven vágyakat cserél az egyik lélek a másikkal, ugyanakkor átlpántálódik a betegségek csirája az egyik ajkáról a másikra. És mindezekből — dr. Hatfield Anna orvosdator kiasszony szerint — az következik, hogy először is New Yorkban egyeteket kell alakítani a csók ellen. A gondolat annyira abszurd, hogy tulajdonképpen kár beszélni róla. Amint azonban mégis megér az abszurd idea, hogy a képzelet révén beleiragja a normális lelket az abnormális élet sivarágának az örömtelenségnek, a csődbe jutott életkedv bágadt hangulatának elemzésébe. — Milyen is volna az élet, ha megszűnnek — és minden varázst elvesztené a csók? Olyan mint a hangtalan és a színtelen világ. A gyönyör színei iránt vak, az élvezetek hangjairánt süketítő volna az ember. Csók által némán beszél a szerelem, az anya-csókjá révén melegsik föl a gyermek-lélek, csókkal ünnepli a viszontlátást a barátság és ha mindez megszűnnék valaha, akkor elvesztené a fokozatosság poétikus lépcsőzetét a vágy, elpusztulna a zene, meghalna a művészeti érzék és az emberi lélek közepébe bevonulna a — temető nyugalma. Madách az Ember tragédiájában csupán odáig kíséri a rettenetes prózát, hogy ez az utolsó rózsá, mely e földön nyitlott. Mert ha a süllyedések fázisait levezette volna odáig, hogy elcsattant az utolsó csók, — akkor ez által megirta volna az Ember tragédiájának befejező mozzanatát, a végnek a végét, a költészet halálát, utolsó lobbanását annak a hevülésnek, ami az életet életté varázsolja — a hangulatnak. Az utolsó csókkal kiszárít az élet édességének utolsó csöppje, a lélek élvezet képessége elvesztette erejét és a fizikai élvezetek durva sorozata ugyanakkor átveszi az egyeduralmat e földön.

— **Az Ujságírók Egyesületéből.** A Budapesti Ujságírók Egyesületének választmánya ma délután *Vézi* József elnöke alatt ülést tartott, amelyen *Vézi* József elnök bejelentette, hogy *Rosenfeld* Bernát Bécsben élő hazánkfia négyezer koronát adományozott az egyesületi segítő-alapjának. A választmány egyhangul hálás köszönetet szavazott a nemesszívű adakozónak, aki adományával a hazafiás magyar sajtó üzletlen munkáját tüntette ki.

Szatmári Mór főtitkár tette meg ezután előterjesztését. Bejelentette, hogy a La Presse Internationale szerkesztősége az újv alkalmából szívesen üdvözölte a Budapesti Ujságírók Egyesületét. A budapesti munkaközvetítő-intézet átiratban kéri az egyesület erkölcsi támogatását, amit a választmány egyhangulag el is határozott. — Az Erzsébet-emlék végrehajtó-bizottsága arról értesít az egyesületet, hogy a Magyar Képzőművészek Egyesületének kérelmére Erzsébet királynénak emelendő emlékt terére hirdett pályázat határideje 1901. év december hó 31-ikéig meghosszabbította. Dr. *Kovacs* Jenő fővárosi ügyvéd s egyesületi tag érdekes jogi esetet hozott a választmány tudomására. A budapesti V. ker. járásbírósg egy hírlapírónak három havi felmondási időre járó fizetése miatt megindított keresetét elutasította azzal a kifogással, hogy a hírlapíró és kiadó közötti viszony az ipartörvény szerint bírálandó el. A budapesti kereskedelmi- és váltótörvényesség, a fél följáramodására, az ügyet elbírálás végett áttette a polgári törvényességhez, mert arra a kereskedelmi bíróság nem illetékes. A budapesti királyi törvényesség pedig kimondotta, hogy a keresetet helyesen adták be a rendes bíróságnál, mert — amint a megokolás mondja — a hírlapíró képesítettséget föltételező lap-szerkesztés magasabb szellemi munkát alkot s így az azzal való foglalatosság az ipartörvény határozományai alá eső ipar-, illetőleg kereskedelmi üzletnek nem tekinthető; a jelzett jogviszonyból folyó pörök tehát nem vonatkozhatnak az ipartörvény rendelkezése, amely szerint az ilyen kérdésekben első sorban az ipartörvény volna hivatott a döntésre. Több folyó ügy elintézése után, az ülés véget ért.

— **Ingyen kenyer Nagyváradon.** *Nagyváradról* táviratozták tudósítónk: A főváros gyönyörű példája után indulva, a *Váradi Népkör* tudvalegőleg elhatározta, hogy a téli hónapokban ingyen kenyeret fog osztani a nyomorgók között. A ingyen osztogatását ma meg is kezdék. Tömérdek szegény ember jött el

— **Testvérgyilkos szánalomról.** Moszkvából jelentük: a Mária-utcában a napokban Hohenberg Károly holttestét találták az utcán, s rögtön megállapították, hogy gyilkosság áldozata. A nyomozás alatt kiderült, hogy édes testvére, Hohenberg András ülte meg. A testvérgyilkosságot, mint azt bevallotta, azért követte el, mert a megboldogult elmebeteg volt, s így az élet csak terhére volt. Azonkívül kínozza a feleségét, sőt meg is akarta ölni. Ez indította Hohenberg Andrást arra, hogy testvérét megölje. A bíróság azonban kérdésére, hogy miért nem jelentette be a hatóságnak, hogy testvére örült, azt válaszolta, mert nem tudta, hogy az elmebetegek részére vannak orvosok és menedékházak. A testvérgyilkost letartóztatták.

— **Az első áldozat.** A hirtelen beállt téli időnek megvan már az első áldozata a fővárosban; egy szegény csavargó, akinek sem foglalkozása, sem lakása nem volt. Megfagyott a nagy hidegben. Bukovin Józsefnek hívták a boldogtalant. Jó ismerőse volt a rendőrségnek is, mert gyakran követett el így téli időben apróbb vétségeket, hogy pár napra lakást kapjon a rendőrség fogházában. Amíg enyhébb volt az idő, meghuzta magát valahol éjszakára. Tegnap azután kiment Újpestre: ott alacsonyabbak a házak s könnyebben be lehet jutni valamelyik padlásra éjszakára. Az Erzsébet-utca 85-ik számú ház padlását választotta ki magának Bukovin József nyugvóhelyül, de veszére, mert megfagyott a nagy hidegben a szellős padlásra. Ma délelőtt akadtak rá a boldogtalannak, amikor már nem lehetett életet verni beléje. Holttestét kivitték az újpesti temető halottszobájába.

— **Rendőri hírek.** Nédies Emil 20 éves milticsi születésű belügyminiszteri díjnok tegnap eltávozott a Donáti-utcai lakásáról s azóta nem tért vissza. Leveleket hagyott hátra, amelyekben öngyilkosságot emleget. — Sánta József Imre szuszterlegény, ma reggel a kelenhegyi-ut 34-ik szám alatt levő ház udvarán dikicsével kétszer mellesz járta magát és súlyosan sérülve került a Szent János-kórházba. Tettének oka reménytelen szerelem. — Nemrova Juli 18 éves szobalány, az éjszaka öngyilkossági szándékkal nyitva hagyta a gázesapot. Gazdája reggel eszméletlen állapotban találta. A Rókus-kórházban ápolják.

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!

Szezonversek

a fagyról meg sok egyébéről.

I.

Most, hogy fagyasztó szél súvít
Vihardalát az úton,
Míg jégvirágok rajzolódnak
A kávéházi ablakon:

Eszembe jut a tubarózsás,
Holdfényes júliusi est,
Mikor a Margitszigeten volt
A honnrekedt tót Budapest!

Ez este volt. Míg a cigány fent
Elhuzta ősmert dallamit,
Valakinek fülébe halkán,
De forrón sügtam valmit.

Az édes asszony, kit imádoz,
Mert lába picit, s szeme nagy,
Fülkacagott ez alkalomból,
És azt felelte: majd, ha fagy!

Szép angyalom, lejárt a váltó,
S te Shyllokod prédája vagy, —
Egy kis darabkát a szivedből!
Utótt az óra. Nézz ki: fagy!

II.

De nem! megmozdult íme bennem
A rémitő művészi vád:
Megvallom, íont leirt dalomban
Hazudtam a históriát!

Légből kapott üres koholmány,
S minden alap nélkül való:
A hölgy meg én, a hold, az este,
És sóhajom, az elhaló!

De annyi tény, hogy júliusban
Nyarallam kiunt a szigeten,
Továbbá, hogy most fagy. — Külömben
Nem igaz a történetem.

Csak annyi tény, hogy júliusban
A holdsugáros éjjelen
Csillámló túbák illatoztak
Gyönyörben, fényben nesztelen, —

S hogy most a zordon januárban
Halott merévéségen, vakon
Kihajt a fagyban bús vigasznak
Száz jégvirág az ablakon, —

Igaz csak, hogy tűz volt az élet,

És most halálos, durva fagy, —
Amely témáról megkivánják,
Hogy aktuális dalt faragj!

III.

Boosánatot, hogy visszatérek
Az első énekhez, de kell.
Hazug kalandom alkalmából
Egy észrevételt mondok el.

Ne sügj soha oly nő fülébe,
Ki azt mondhaná: Majd ha fagy!
Csak ha biztosra megy az ember,
Lehet a szerencséje nagy.

Gamma.

A hegedű.

Egy belga újság körkérdeést intézett nevesebb emberekhez, hogy mit gyűlölnék a legjobban? Chinai herceg válasza az volt: A hegedűt!

Chimai herceg busul magába
Barátságos meleg szobába,
És sóhaját egy nagyot.
Kendőkbe van pólyázva lába,
Mert gyötri csúsz és gyötri zsába,
S a szíve — megfagyott!
Fejét lehajítja, feje kába,
És sírva szól: — Nagy baj, hiába,
Hogy Klára elhagyott!

— Miért szöktél meg, szöke Klára!
Urának kettős volt a kára,
Mert, ah, most pénze sincs!
Felkaptál az ugorka-lára
És cimereimnek vételára
Kasszámba, sajna nincs!
Szétbúll az ösök büszke vára,
Térj vissza hozzám szöke Klára
Mert, ah, tied a kincs!

— Ezerszer átkozott az óra,
Amelyben hallgattál Rigóra
S elhagytál engemet!
Rosszabb valál mint Helmer Nóra,
Az mégis hallgatott a szóra;
Te, — nem szánsz engemet!
Egy kérdést kaptam, épp kapóra,
És szitkot szórhatok Rigóra,
Elvem: szeméért szemet!

— Minden fohászt hiába küldtem,
Elhagytál, mert nem hegedültem,
Óh hűtlen Klára Ward!

— Busulok túlfűtött szobában
És bőszip podagra gyötri lábam
S magányom egyre tart.

— Mellettem ülnél drága kincsem,
Ha Rigó hegedűje nincsen,
Nem járnál egybeütt!...

S a vén kínai haragra lobbán,
Mert nem gyűlöl semmit se jobban,
Mint, ah, — a hegedűt!

FŐVÁROS.

(*) **A Kálvin-téri pályaudvar.** Az utóbbi időben többször fölmerült az a kívánság, hogy az óbudai villamos vasút végső állomását a Kálvin-térről más-hová helyezték át. Ugyanakkor a közbiztonság érdekében megstíngtették a Kálvin-téri rendező pályaudvar új elrendezését is. A közlekedésügyi bizottság azt javasolta, hogy az óbudai vonal pesti végállomását az Eskü-térre helyezték át, míg a vaspálya-társaság és a mérnöki hivatal a Bátor-kávéház előtti térséget ajánlották erre a célra. A tanács most döntött ebben a vitás kérdésben és a közlekedésügyi bizottság javaslatát fogadta el. E szerint tehát az óbudai vonalat az Eskü-térig meghosszabbítják, az eddigi menetrend azonban e miatt változást nem szenved, hanem több kocsit kötele a közúti vasút-társaság járatni. Ezzel egyidejűleg mint feleslegeset megszüntetik az Eskü-térnyugati pályaudvar közötti közlekedést. Az újítás következtében a Kálvin-téri rendező felelőssége válik a házak felé eső negyedik sínpár. A tanács tehát elrendelte, hogy ezt a csónka sint egyelőre próbaképpen eltávolítsák, mi a Kálvin-tér bajain előreláthatólag segíteni fog. A tanács azonban már most kijelenté, hogy ezt a megoldást csupán ideiglenes jellegűnek tekinti, s az csakis a vaspályatársaság legközelebbi nyári menetrendjének megállapítása idejéig marad érvényben. A végleges megoldás dolgában a tanács még 1898-ban

kifejezést adott annak a kívánságának, hogy az óbudai vonal Kálvin-téri végpontját a Ludoviceumhoz viszsza-helyezzék. A tanács ehhez a kívánsághoz most is ragaszkodik és felhívta a közlekedési ügyosztályt, hogy a nyári menetrend megállapítása alkalmával okvetlenül gondoskodják arról, hogy a ludoviceum-óbudai relációt ebbe bele iktassák.

(*) **Korlát a Margit-hidon.** A lipótvárosi választmány azzal a kérelemmel fordult a tanácshoz, hogy a Margit-hidon a gyalogjárót korláttal lássa el. A választmány ugyanis a mostani állapotot igen veszedelmesnek találja, mert a villamos vasút közvetlenül a gyalogjáró mellett halad a hidon s a járókelőket semmi sem oltalmazza meg az esetleges szerencsétlenségektől. A korlát felállítására annyival is inkább kívánatos, mert a margitszigeti hídszárny megnyitásával a hidnak különben is nagy forgalma még tetemesen megnövekedik.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A San-Toy ötvenedszer.** Sidney Jones kínai operetteje, a San-Toy holnap, pénteken, éri meg a Népszínházban második jubileumát. A nagysikerű operettnek október 10-ikén volt a bemutatója s már november 15-ikén megérte huszonötödik előadását. A holnapi ötvenedik előadása alkalmából a Népszínház a következő kis statisztikát állította össze arról, hogy a szereplők közül ki hányszor játszott a szerepét:

San-Toy: Kürty Klára 43-szor, Miss Marie Hallon 6-szor; Dudley: Fedák Sári 43-szor, Ámon Margit 6-szor; Poppy: Z. Bárány Gábi 43-szor, Bojár Teruszka 6-szor; Miss Frigy: Kápolnai Irén 49-szer; Yen-Hó: Németh 49-szer; a császár: Újvári 49-szer; főhadivármester: Szerdahelyi 49-szer; Csu-Li: Kovács 49-szer; Fu-Hopp: Kiss 49-szer; Benson: Szirmai 49-szer; Bobbie: Ruskó 47-szer, Dalnoki 2-szer; Preston: Tollagi 49-szer.

San-Toy nagy sikerét legvilágosabban tüntetik fel a színház pénzügyi adatai. Ezek szerint az eddigi 49 előadás összes bevétele 105.803 korona 90 fillér volt, ami 2159 korona 26 fillérei napi átlagnak felel meg. Legnagyobb volt a bevétel az ötödik előadásán, az első vasárnapi estén: 3907 korona 80 fillér. A Népszínház igazgatósága a holnapi ünnepies alkalomra külön, kínai izlésű színielőadást készített, amelyeket a nézők már ott fognak találni, kiki a maga megváltott helyén.

** **Zichy Géza gróf jubileuma.** A Nemzeti (Zenede) Zeneiskola díszhangversenyyel ünnepeli meg elnökének, gróf Zichy Gézának, huszonöt éves jubileumát. A hangverseny e hónap 7-ikén lesz a Vigadó nagytermében Gobbi Alajosnak, a Nemzeti Zenede karnagyának vezetésével a Posta és Távirat Enekes és Zeneegylet énekkarának és a Ganz-gyári Dalkörnek közreműködésével. A hangverseny műsora a következő:

1. Királyhimnusz, szövegét írta gróf Zichy Géza, zenéjét Bartay Ede. A Nemzeti Zenede zenekarának kíséretével előadják a Nemzeti Zenede énekara, a Budapesti Posta- és Távirat tisztviselők énekara és a Ganz gyári dalkör. 2. Hajnal az erdőben. Nyitány a „Gemma” című táncoktéményből. Kézirat, először, szerző gróf Zichy Géza. Előadják a Nemzeti Zenede zenekara. 3. Zongora-verseny balkézre, 3 tétel (Energico Andante alla Ungharese, Allegro con brio.) Izabella főhercegnőnek ajánlotta és a Nemzeti Zenede zenekarának kíséretével előadja gróf Zichy Géza. 4. Az ünnepeit üdvözlése. 5. Dolores halála, magán ének, vegyes énekkar és nagy zenekarra. Szövegét és zenéjét írta gróf Zichy Géza. Előadják a zenekar, az énekkarok, a magánzólamot éneklő Vaszi-lievics Albina. 6. Hegedű-keltés, Erkel-Huber. A zenekar kíséretével előadják Breuer Éva Faludy és Mariska. 7. Petőfi szelleme. Szövegét és zenéjét írta gróf Zichy Géza. Előadják a zenekar és az énekkarok.

Hangverseny után a Vigadó első emeleti éttermében disztrakoma lesz, amelyen akik résztvenni óhajtanak, teríték-jegyüket a Nemzeti (Zenede) Zeneiskola helyiségében legkésőbb január hó 5-ikéig a délutáni órákban átvehetik.

** **Ocskay brigádóros a Vigszínházban.** A Vigszínházban ma délelőtt megtartották Hercegy Ferenc új történelmi színművének, a már előre is nagy érdeklődést keltő Ocskay brigádórosnak az olvasó próbáját. A próbán a szerző nem volt jelen. A darab a színház egész személyzetét foglalkoztatja. A több szerepek Csillag Teréz, Deli Emma, Nógrádi Jolán, Fenyvessy, Hegedűs, Góth, Gál, Szathmáry, Szerényi kezében vannak. A darab bemutatója, mint már megirtuk, e hónap 20-ikán lesz.

** **Deli Emma a színpadon.** Deli Emma, a Vigszínház kiváló művésznője, aki május óta távol van a színpadtól, betegségből fölépült. A művésznő első fellépése az Ocskay brigádórosban lesz, amely darabban egy cigánylány szerepét játssza.

** **Jugend.** Halbe darabját, a Jugendet a bécsi cenzura eleinte nem akarta a bécsi színpadokra bocsátani. Mint most tudósítónk táviratozza, a cenzura megengedte a Jugend előadását.

**** Z. Bárdi Gabi szerződése.** Az utóbbi napokban különféle szerződési hírek keringenek a lapokban s ezek közt Z. Bárdi Gabira, a Népszínház kitűnő énekesnőjére vonatkozólag is jelent meg egy hír, mely a művésznek kolozsvári szerződéséről szól. Ez ügyben a következő az igazság. Z. Bárdi Gabi, kit még két évi szerződés köt a Népszínházzal, egy évi szabadságot kért Porzolt Kálmán igazgatótól, ki azt meg is adta s a művész erre az évre a kolozsvári Nemzeti Színházhoz szerződött, ahol kétségeltelenül bő alkalma lesz arra, hogy énekesnői és színésznői talentumát egész teljességében kifejthesse. Az egy évi távollét, amely alatt — ismételjük — a művésznek a Népszínházal való köteleke nem szűnik meg, egyáltalán alkalmas lesz arra, hogy szabadságidejének letele után Z. Bárdi Gabi a Népszínházba visszatérve, ott csak annál inkább érvényesüljön mindaztal a művészi tudásával és haladottságával, amelylyel ezalatt kétségen kívül gyarapodni fog.

**** A Liszt Ferenc zeneművészeti választmánya két szakosztályának részvétele mellett Szentirmay Elemér elnöklésével ülést tartott.** Szentirmay elnöki megnyitóját után a titkár a folyó ügyek állását ismertette, s a mindinkább fokozódó érdeklődést kiemelve bejelentette, hogy Thék Endre és Schunda Vencel nagyiparosok beléptek a kör tagjainak sorába, s az első egy saját gyártmányú pompás zongorát, az utóbbi pedig egy vonós kvartettre való kiváló minőségű hangszert bocsátott a kör rendelkezésére. A választmány jegyzőkönyvében fejezte ki köszönetét s az illetékelvben értesíti. Gróf Zichy Géza jubileumán küldetés által képviseltek magukat, amelynek dr. Fenyvessy Ferenc főispán vezetésével Szentirmay elnök s Maleczky háznagy lesznek a tagjai. A hangversenyt s a táncmulatsággal egybekötött helyiség-felavatási-ünnepélyt előkészületek miatt e hó második felére halasztották. A hangverseny műsorát Noszda Gyula állítja össze.

**** A milliomosok operája.** New-Yorkból írják, hogy a Metropolitan Opera House nagy tőli stagnáció szenciósabbnak ígérkezik valamennyi elődjénél. Szenciós jóformán csak azért lesz, mert a világ leghíresebb operáinak és énekesnői vendég szerepeinek majd mesés honoráriumok fejében. Ehhez pedig tudni kell, hogy a Metropolitan Opera Houseban egy páholy száz dollárba kerül. A szezon *Romeo és Julia* előadása nyitja meg, Julia szerepében *Melba* asszonnyal. Az énekesek ebben az operaházban tudvaleg oly nagy honoráriumokat kapnak, amekkorát Európa egyetlen egy színháza sem adhat, mi mellett meg kell jegyezni, hogy egyszerre három, négy világhírű énekes és énekesnő lép föl egy estén. Metropolitan közönségének bálványa Jean de Reszke tenorista az idén minden este 2450 dollárt vág zsebre és ez a rengeteg honorárium 40 estén át biztosíva van számára, úgy hogy Reszke az ősi hónapos stagione alatt 100.000 dollárt keres New Yorkban. *Melba* asszonynak minden fellépéért 1.200 dollárt fizetnek, *Termina* az egykori müncheni primadonna, 1000 dollárt, *Lillian Nordica* a stagione alatt 60.000 dollárral elégszik meg; *Schumann-Heink* asszony három éves szerződése az idén jár le és a három esztendőre 100.000 dollárt biztosított magának. A bécsi udvari operából ismert Van Dyck 1000 dollárt kap esténként, míg Eduárd Reszke basszistának 700, Scotti baritonistának 600 dollárral kell megelégednie. *Semörich* Marcella az idén nem szerepel a Grau-féle Opera műsorában, a nagy művészről külön társulatot szervezett s most az Egyesült Államokat utazza be. New Yorkban egy hangversenyt adott, amely 3000 dollár netto jövedelmet hozott.

**** Az An der Wien-színház bukása.** A bécsi An der Wien-színház, amely több mint félszázadon át első operett-színháza volt az osztrák császárvárosnak, az év eleje óta tartó újabb regime-je alatt is megbukott. A színház már évek óta csak tengődött s újabb igazgatója, Langhammer, sem tudta új életre kelteni. Az új igazgató visszalép s mint a bécsi újságok írják, Girardi, az ismert bécsi komikus, teszi meg a harmadik kísérletet a színház lábraállítására.

**** Gyermekszínház.** Az Aranyhajáska vagy: Az anya áldása című dalos s táncos varázsszerű új napján került először színe a gyermekszínházban. A darab megható szemléltetője az anya szeretetének. Az árvaságra jutott kis Aranyhajáska a jámborság és az erény útján, az anya áldásától kísérve végre királynővé lesz. Az elvarázsolt konyha és a hegyi szellemnél lejártszó képek különösen mulatságosak és hangos derültségre ragadták a színházat zsúfolásig megtöltött közönséget. Nagy hatású az örök béke angyalának megjelenése, aki a sokat szenvedő beteg anyuszkát megváltja és a menybe vezérli. A pompás díszletekkel és jelmezekkel kiállított újdonságot Föld Aurél dolgozta át poétikusan.

**** Hangverseny a Telefon Hírdobóban.** Házi hangversenyt rendez ma este előfizetőknek szórakoztatására a Telefon Hírdobó. Közreműködnek a következők: *Lenárd* Mariska és *Márkus* Aranka úrnők, *Kerész* Odón, *Ney* Bernad, *Odry* Zsuzs, *Pápay* Lajos és *Török* István úrnok. A hangverseny után 10 óráig az est folyamán érkező újdonságokat olvastatja fel a beszélő újság szerkesztője, azután pedig 11 óráig *Zöldi* Manci cigánybandájának a muzsikája lesz hallható, melyet az Emke kávéházból közvetít a Telefon Hírdobó.

Pauli Rikárd.

— 1835—1901. —

Budapest, január 8.

Meghalt. Csöndesen, gyorsan, szinte észrevétlenül. Amilyen szerény volt az életében, olyan volt a halálában is.

Az új századot még megérte. Tegnap még ott ült íróasztalánál és irta tömérdek ismerősének, tanítványának a sok kedves gratulációt. Nem hagyott ki senkit. Mindenkinél sok, sok boldog új esztendő, hosszú életet kívánt a huszadi században. És ma már halva fekszik, kiterítve pihen a koporsó keskeny vánkósán. Magának nem tartott meg semmit az életből, a huszadi századból. Kiosztogatta jó kívánságok alakjában a barátjai közt.

Életének az utolsó éve, hogy ne okozzon alkalmatlanságot senkinek. Halálában is ezt tartotta szem előtt. Hosszas betegséggel nem aggasztotta, nem fárasztotta hozzátartozói. Nem fektet egy napig sem. Súlyos betegségét mosolyogva titkolta el. Csak akkor tünt ki, hogy halálos bajt hordozott a szívében, amikor meghalt. Páratlan diskreicióját utolsó pillanatáig megőrizte. Ma reggel beléptek hozzá és halva találták. És az orvos konstatálta, hogy a halál oka: szív-szélütés.

Hugo Viktor azt mondja, hogy a jóság többet ér a lángésznel, többet ér a nagyságnál. Ha ez igaz, akkor Pauli Rikárdban nagyon értékes embert veszítettünk. Mert ez az ember igazán jó volt. Ez az ember soha életében nem sértett meg senkit. Művész volt és sohasem irigykedett senkire, sohasem intrigált senki ellen, sohasem esik ki előnyökét senkinek a rovására. Ellenkezőleg. Minden pályatársát szerette, minden pályatársának a legjobbat kívánta és örült még a vetélytársai sikerének is. Csodálatos konzervenciaté fejtett ki a jóságban. Ami fájt neki, elhagatta, eltitkolta. Hangos csak akkor vált, ha örülhetett a másik boldogságának, ha szerencsét kívánhatott valakinek. Nagy dolog ez, amikor valaki *hatvanöt* esztendőig élt a kiméltetlen stréberségnek, az önző marakodásnak ebben a világában!

Pauli Rikárd az ötvenes évek végén, 1857-ben lépett a színpadra. Iskolákat végzett és tanítónak készült, de szép, kellemes tenor-hangja csakhamar a színház felé terelte.

Pauli Rikárdról el lehet mondani, hogy művészi ambíciók vitték a színpadra. Bohém-vér talán egy csepp sem volt benne. A rendetlen, változatos, könnyelmű élet nem vonzotta Paulit, aki maga volt a pontosság, a polgári tisztesség. Nem excedált soha semmiben. Sohasem volt annyira hű, hogy tüneményes sikerekre pályázzon volna, hogy versenyezni akart volna azokkal, akik hatalmasabb hang és tehetség birtokában mértéketlenül gyűjtik a dicsőséget, a gazdagságot. Jól tudta, hogy ereje korlátolt és ezeket a korlátokat nem lépte át. De a mi tehetséget adott neki az Isten, a mi művészetet komoly tanulás, vas-szorgalom és arany-érvő kötelességtudás révén megszerzett magának: azt csodálatos ekoniomiával és kiváló sikerrel értékesítette. Nem volt nagy, szenzációs művész, de a művészetet komolyan vette. Becsülte a színpadot, készületlenül, vagy kedvetlenül sohasem lépett rá, mindig örömmel tanult és mindig rajta volt, hogy a legjobbat adja, a mire képes. Ezért mondom, hogy művészi ambíciók vitték a színpadra. Nem tündökölni akart, mert lelkiismeretes ember léte a lelkiismeretes ítélt meg a saját tehetségét is. Inkább azt a célt tűzte maga elé, hogy használjon a magyar énekes-művészetnek kellemes, jól iskolázott hangjával, finom ízlésével és egyéb értékes kvalitásaival. Ezt a célt teljesen elérte. Életében tartós pozícióra tett szert, halála után maradóként emléket vivott ki magának a magyar művészek közt.

Nagyi bécsi karmestertől tanult először és *Gen-tilano*, a híres ének-mester képezte ki véglegesen nem tulerős, de hajlékony, osengő tenor-hangját. Egy ideig Grében és Brűnnben vendég-szerepelt, de visszatért Magyarországra és Kolozsvárra szerződött, ahol első szerepeket bízták rá. A Nemzeti Színházhoz 1860-ban került. Pauli Rikárdból itt hős-tenor akartak farnagi. *Raoul* énekelte a Hugenottákban és a *Prófeta* címszerepét. Később, a *Faust* premijeróján Gounod hőseit is ő mutatta be. De valószínűleg szerepkörét 1863-ban megtalálta. A mikor *Markovics* Ilka fejlődésével a játék-opera divatba jött: Pauli Rikárd mint lírai énekes, mint játék-tanár egyszerre kivált tiszta, elegáns énekvél, diskrejt, finom, stilszerű alakításával. Partnere volt a színpadon *Markovics* Ika-nak és a bájós asszony csakhamar az életben is azzá vált. Massaréna feleségül vette a fekete dominót, akivel tíz esztendőig osztozott a dicsőségben, a közönség szeretetében.

Ez a tíz esztendő — 1853-tól 1873-ig — fénykora volt nálunk a játék-opérának. A színpadot

Paulus dominálta és Pauli Rikárd asszisztált neki, *Auber* és *Boieldieu* nagyobb potentátok voltak akkor, mint *Wagner* Rikárd! *Fra Diavolo*, *A fekete dominó*, a *Fehér nő*, a *Boldogság első nojja*, az *Árnyék* (Flotowól) diadalmasan versenyeztek a nagy operákkal. Pauli egyik oszlopává lett a Nemzeti Színház operájának. Szerényebb sikerei voltak, mint a feleségének, de a maga nemében ő is hors concours állott és tizenhét évvel tovább énekelte, mint a felesége, a korán — 1873-ban — végképpen elhunyt családany. Amikor az Operaház 1884-ben megnyitott, Pauli Rikárd még ott is fáradhatatlan, fiatalos erővel teljesítette kötelességét és csak hat év múlva, 1890-ben, *Mahler* igazgatósága alatt bucsuzott el végképp a színpadtól, érdemeihez méltó meleg ovációk közt, sok babérkoszorúval.

Ettől kezdve az Országos Zenekadémia tanári hivatásának élt és tanítványait talált örömet, akikbe át akarta plantálni mindazt, a mi egykor a saját disze volt: a könnyű, diskrejt előadást, a finom ízlést, a minden erőteltettségől mentes, helyesen pointirozó éneket. Lekitűnőbb tanítványa a saját leánya lett: *Hentallerné-Pauli* Mariska, aki örökölte az anyja bájós hangját és eltanulta az apja művészetét. Tizennyolc esztendőig volt a zenekadémia tanára (1882-től 1900. végeig) és tanítványai most a legjobb, legkedvesebb mestert siratják benne.

Jóságát, szelidségét, udvariasságát a tanári széken éppen úgy megtartotta, mint a színház lázas, izgatott atmoszférájában, ahol harminc évnél tovább működött. Senki sem látta haragudni. Tömrdek intendánsot túlt, palota-forradalmak dühöngtek körülötte. Pauli mindig csöndes, türelmes, udvarias maradt. Még azt sem kívánta, hogy a gázsiját emeljék. Csak egyszer, egyetlen egyszer jött ki a sodrából: bár *Orczy* Bódog intendánsága alatt. *Orczy* egy kalandor-asszonyt léptetett föl, akinek a föllépése valósággal kompromittálta a Nemzeti Színház nívóját. A terrorizált színészek, akikkel *Orczy* egyetlenül bánt, kárörömmel beszéltek maguk közt a botrányról, de óvatosan hallgattak a színház udvarán. Ekkor a szelid, türelmes kis Pauli közéjük lépett. Huragolt lángolt az arca és olyan hangosan, hogy elhalasztott a Pannoniáig, így kiáltott föl:

— Szégyenlem, hogy a Nemzeti Színház tagja vagyok!

Az Opera statisztikusai összeszámították, hogy összesen 2546-szor lépett föl nyilvánosan.

Ez a roppant szám magában véve is imponál. De hozzá kell tennem azt, a miről a statisztikusok nem beszélnek: mind a 2546 estén egyforma kedvvel, erere legyával lépett a színpadra. Néha megtörtént, hogy a közönség nem tapsolt. És ez nem busította el nagyon. De a saját lelkiismerete mindig tapsolt neki. És ennek módját örült Pauli Rikárd, aki most örökre lelépett a lusta komédiások, a kötelességmulasztó strébernek nagy színpadáról.

A. E.

MŰVÉSZET.

□ **Wesselényi emléktábla.** A székes főváros legutóbbi közgyűlésén *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester bejelentette, hogy a Ferencendiek házfőnöke készséggel megengedte, hogy az 1838-iki nagy árvíz emlékére készült Wesselényi-emléktábla a Kossuth Lajos-utcai templom falán helyeztessék el. Az emléktáblán, mely *Holló* Barnabás szobrász alkotása, domborműben van megörökítve a pesti árvíz és hős mentő munkája közben *Wesselényi* Miklós. Az ünnepi leleplezés alkalmasint a nagy árvíz értordulóján, március 13-án lesz.

□ **A müncheni képzőművészeti társulat váltsága.** Egy müncheni távirat jelenti, hogy az odaváló nagyjelentőségű képzőművészeti társulat igazgatója, *Lebach* Ferenc, lemondott állásáról. *Lebach* azt az indítót a lemondásra, hogy kifogásolták hivatalos működését. Lemondásakor azt a kijelentést tette, hogy *elmei Münchenből* és vagy Berlinben, vagy Bécsben fog letelepedni. Ezzel áll kapcsolatban az is, hogy több művész, névszerint *Kaulbach*, *Ude*, *Seidl*, *Becker* stb. megvált a képzőművészeti társaságban viselt állásától. *Ude* mindenben szolidaritást vállalt *Lebach*nal és ő is elhagyja München-t.

A válság igazi okáról a következőket jelenti tudósítónk: A müncheni képzőművészeti társulat palotáját annak idején nem a társulat művész-tagjai, hanem nagyielkü mecénások építették a saját költségükön. Mihelyt azonban a művészek megmelegedtek a társulatban, egyszerűen megmelegedtek az érdekében hozott nagy áldozatokról és bojkottálták a társulat laikus tagjait, akik a maguk részéről sajnálattal látták, hogy a művészek a legdilettánsabb módon kezelik a társulat vagyonát. Most ezek az alapító laikusok maguknak is szót kértek a társulat adminisztrációjában, de ezt hevesen ellenzte az a művész csoport, amelynek élén *Lebach* állott. De most megesejt,

hogy a *Lenbach*-csoporthoz leszárták, amiért is úgy *Lenbach*, mint barátai lemondtak állásairól. A művészcsoport e tüntetése egész Münchenben a legrosszabb benyomást keltette.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A természettudományi társulat** állattani szakosztálya január 4-én, pénteken, este 6 órakor a Józsefműgyetem állattani-intézetében (Esterházy-utca 1.) ülést tart, a következő tárgysorozattal: 1. *Horváth Géza dr.*: A levelésköz potrohosveiről. 2. *Kertész Kálmán dr.*: A szövő-legyekről. 3. *Ráts István dr.*: Egy új metélyfaj a magyar faunában. Ülés után barátságos összejövetel *Mühr-nál*, a Kerepesi-ut 44. szám alatt.

○ **A Petőfi-Társaság XXV-ik** ünnepélyes nagygyűlését e hó 6-ikán, vasárnap délelőtt tíz órakor tartja meg az Akadémia dísztermében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó beszéd *Bartók Lajostól*. 2. Hazaszeret (Költmény). *Jakab Ödöntől*. 3. A magyar gondolkodásról, *Kenedi Gézától*. 4. Örökség (Költmény). *Szabó Endrőtől*. 5. A malom titka (Virg elbeszélés). *Rákosi Viktor*tól. 6. A trubadur irakban (Verses párjelenet). *Makai Emiltől*. 7. Moszkvai emlékek (Utí rajz). *Herzeg Ferentől*. 8. Elnöki zárzó. — Ülés után díszbéd lesz az István-szálló dísztermében. Előjegyzni lehet *Rákosi Viktor* urnál, a *Budapesti Hírnap* szerkesztőségében.

○ **A magyar történelmi társulat** ma *Pauler Tivadar* elnöke alatt igazgató-választmányi ülést tartott, melyen öt tagot választottak meg. Azután *Barabás Lajos* felolvasta dr. *Bleyer Jakab* ismertetését a *Kreuzmünsteri apátnak* 1687-ben tett dunai hajóújáról. Az apát itt Budán házat építtetett és az utat Ausztriából idáig hajón tette meg, aztán pedig megírta tapasztalatait, melyek az akkori Magyarországról érdekes dolgokat tartalmaznak. Ezt az utleírást ismertette dr. *Bleyer*. Érdekes, hogy a ház még ma is áll Budán. A választmány ezután elhatározta, hogy a közgyűlés e hó 21-én legyen. A megnyitó beszédét gróf *Teleki Géza* elnök mondja. A közgyűlés doiga lesz az elnök, két alelnök és 19 kielőpó választmányi tag helyére új választmányi tagok választása. A pénztári kimutatás szerint a társulat rendelkezési alapja 8143 korona.

○ **Egy alapítvány sorsa.** A fiai kegyelet nemes vonásáról tanuskodik néhai *Mészáros Károly* gyermekeinek áldozatkészsége. Miután értesültek arról, hogy a boldogult atyjuk által drámai pályadíjakra szánt összeg letéve nincs, illetékes helyen azonnal és a legnagyobb készséggel nyilatkoztatták, hogy azt az összeget a nemes cél érdekében és boldogult atyjuk intencióinak megfelelően azonnal kiszolgáltatják.

○ **Pályázat.** A Magyar Tudományos Akadémia matematikai és természettudományi bizottsága az 1901. évben 4000 koronát olyan tudományos munkálatok előmozdítására kíván fordítani, amelyek a technikai és mezőgazdasági tudományok körébe vágnak. A munkálatok lehetnek elvont, elméleti irányúak, vagy olyanok, amelyek hazánk természeti viszonyainak kutatását tűzik ki céljokul. A bizottság felhívja az érdekelteket, hogy terveiket (esetleg kész munkálatokat) küldjék be nevéik megjelölésével és egyúttal jelentsék ki, hogy a kitűzött összegre, vagy annak miyen részére tartanak számot. A megszavazott összeg rendszerint a munkálat befejeztével adatik ki; de ha végrehajtása költséggel járna, részben már a megbízatás alkalmával is. Az így készülő munkálat az Akadémia tulajdonja; de ez a kiadás jogát a szerzőnek — ha kívánja — esetről-esetre át is engedheti. A tervezetek vagy kész munkák ugyancsak március 31-ig a bizottság előadóhoz, dr. *Lengyel Béla* egyetemi tanárhoz küldendők be.

○ **Orvosok Lapja.** A hazai tudományos folyóiratok újjei számai közt, tartalmának értékével és gazdagságával válik ki az *Orvosok Lapja*, amely dr. *Höngy Izsó* szerkesztésében jelenik meg. A hetilap most *Szekuláris cikkek* címen sorozatot indított meg, melyben sorra veszi az orvostudomány egyes szakaszainak az elmúlt században történt haladását. A sort dr. *Temesváry Rezsőnek* a *szülészeti haladásáról* írt cikke nyitja meg. Dr. *Lichtenberg Kornél* és dr. *Tausz Ferenc* egyetemi magántanárok, dr. *Kovács József* klinikai tanársegéd, dr. *Kassai Jenő* és dr. *Huber Alfréd* írtak még eredeti cikkeket ebbe a számba, melynek létezősége, mint minden számé, az orvosi szak-sajtó teljesen kimerítő, kilenc oldalra terjedő referátumsorozata. A lap évi előfizetési ára tíz korona.

EGYESÜLETEK.

(**A Vésztési és Hajózási Klub**) saját helyiségeiben fényesen sikerült Szilveszter-estét rendezett. Az est gyönyörű hangversenyyel kezdődött, amelyen az egyesület elnöke, *Hegedűs Sándor* kereskedelmiügyi miniszter is jelen volt. *Lichtenstein Dóra* és *Ladányi L.* Mariska briliáns énekszámaival kezdődött a koncert, nagy hatása volt *Inkey Gizella* művészi énekének is. *Bürger* Zeigmond, *Sopronyi Henrik*, *Fliegl József*, *Rusznák Armand* és *Matthias Nándor* működtek még nagy sikerrel közre. *Klotzbucher Károly* tréfas dalkat adott elő. A hangverseny kedélyes vacsora, majd a honvéd-zenekar gyönyörű zenéje mellett tánc következett hajnalhasadtáig. A 4000 tagot számláló derék társas egyesület ez idén még több mulatságot fog rendezni, az első est sikerén fölbuzdulva.

Nyiltér.

Dreher Antal serfőzdeje

(Kőbányán)

ajánlja legjobban beraktározott, kizárólag pasteurizált

palackosöreit

(eredeti töltés a serfőzdeben) a legolcsóbban megállapított árakon és pontos szállítással. A szállítás, eredeti 25 és 50 üveget tartalmazó ládákból történik bémmentes házhozszállítással.

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Uj főügyészi helyettes.** Dr. *Baloghy György* kassai ügyész a király a budapesti főügyészséghez főügyészi helyettesessé nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap mai száma közli.

§§ **Teljes ülés a táblán.** A budapesti tábla, ma teljes ülést tartott *Sárkány József* alelnök elnöklésével. Az ülés megnyitása után az elnök üdvözölte a bírakat, majd közölte, hogy a király *Lipthay Kornél* táblai bírónak nyugalmazása alkalmából a harmadik osztályú vaskoronarendet adományozta. Azután az ügyforgalomról közölte, hogy polgári ügy az idén több érkezett, mint a múlt évben, viszont a büntető ügyből mintegy ötezer darabbal többet terjesztettek föl a táblához.

A múlt évben beérkezett polgári ügy 9155 (az idén 9620), a múlt évi hátralékokból 1433, összesen 11.053. Ebből elintézték összesen 9111, maradt hátralék 1942. *Urbéri ügy* beérkezett 42, hátralékokból 5, ebből elintézték 46 ügyet, maradt hátralék a jövő évre 1. *Váltó, kereskedelmi és esodály* beérkezett 4125, (a múlt évben 3771), hátralékokból 1118, összesen 5243. Ebből elintézték 4087 darabot, maradt hátralék 1156. *Büntető ügy* beérkezett 10.400 (a múlt évben 15.765), hátralékokból 1717, összesen 12.117. Ebből elintézték összesen 11.704 ügyet, hátralék 413.

§§ **A Kuria ügyforgalma.** A Kuria múlt évi ügyforgalmáról és a bírák tevékenységéről most jelent meg a kimutatás. Ebből megtudjuk, hogy míg a polgári ügyekben tavaly szaporodott a forgalom, addig a büntető ügyekben jóval kevesebb érkezett föl a Kuriahoz, ami természetesen már az új büntető eljárásának a következménye. A kimutatásból a következő részeket közöljük:

1. *Polgári ügy* beérkezett az 1900. év folyamán 7790 (a múlt évben 7189), a múlt évi hátralékokból 2329, összesen 10.119 (a múlt évben 9765). Ebből elintézték összesen 7358 ügyet (a múlt évben 7436), hátralék 1900-december 31-én 2781 (a múlt évben 2329). Különbözet + 432. 2. *Váltóügy* beérkezett 1553 (a múlt évben 1457), a múlt évi hátralékokból 280, összesen 1833 (a múlt évben 1604). Ebből elintézték összesen 1316 ügyet (a múlt évben 1324), hátralék az év végén 517 (a múlt évben 280). Különbözet + 237. — 3. *Urbéri ügy* beérkezett az 1900. év folyamán 133 (a múlt évben 114), a múlt évi hátralékokból 16, összesen 149 (a múlt évben 134). Ebből elintézték összesen 133 (a múlt évben 118) ügyet, hátralék 16 (a múlt évben ugyanannyi). Különbözet nincs. — 4. *Felülvizsgálati somnás ügy* beérkezett a múlt év folyamán 679 (az előző évben 680), a múlt évi hátralékokból 108, összesen 787 (a múlt évben 871). Ebből elintézték összesen 692 ügyet (a múlt évben 763), hátralék 95 (a múlt évben 108). Különbözet — 12. — 5. *Büntető ügy* beérkezett az 1900. év folyamán 10.968 darab (a múlt évben 13.034), a múlt évi hátralékokból 3831, összesen 14.797 ügy (a múlt évben 17.045). Különbözet — 2248. Ebből elintézték összesen 11.833 ügyet (a múlt évben 13.214), hátralék december 31-én 2964 (a múlt évben 3831). Különbözet — 867. 6. *Fogyelmi-ügy* beérkezett 570 darab (a múlt évben 664), a múlt évi hátralékokból 113 ügy, összesen 683 (az előző évben 748). Ebből elintézték összesen 592 ügyet (a múlt évben 635), hátralék az év végén 91 (a múlt évben 113). Különbözet — 22.

Felülvizsgálati ügy országgyűlési képviselőválasztási jogkérdésben beérkezett az 1900. év folyamán 466 (a múlt évben 218). Ebből elintézték összesen 465 ügyet (a múlt évben 218), hátralék maradt 1 ügy (a múlt évben nem volt). Különbözet + 1. *Összegezés.* Beérkezett az 1900. év folyamán összesen 22157 ügy (a múlt évben 23356), hátralékokból 6677 ügy, összesen 28834 (a múlt évben 30358). Ebből elintézték összesen 22389 ügyet (a múlt évben 23708). Hátralék az év végén 6445 ügy (a múlt évben 6677). Különbözet — 232.

TÁVIRATOK.

Bécs, január 3. Ma este 6 fellege ebédet adott, amelyen több magasrangú katonai méltóság és a francia katonai attasé vett részt.

Berlin, január 3. A *Deutsche Tageszeitung*, amely tegnap *Posadowski* küszöbön álló lemondását híresztelte, ma önmaga cáfolja meg ezt a közleményét.

Petervár, január 3. Jekaterinoszlávban az államasutaknál nagy sikasztásokat ledeztek fel. A vizsgálat nyomom van.

Buenos-Ayres, január 3. Argentína és Chile

elnökei az új határszabályozási jegyzőkönyv aláírása alkalmából, mely biztosítja a békét a két köztársaság közt, barátságos hangú táviratokat váltottak.

Az ausztriai választások.

Bécs, január 3. A reichsrathi választások legizgalmasabb napja volt ma. Tíz tartományban választott az ötödik kuria, amely az általános szavazati jog alapján dönti el a képviselői mandátumok sorsát. *Bécsben* öt mandátumot biztosít a törvény a választók ötödik kuriájának és öt rendkívül heves küzdelem folyt a szociáldemokraták és a keresztény-szociálisták közt. A német-liberálisok nem állítottak jelöltet, de támogatták a munkások jelöltjeit. Az első választókerületben 32.381 szavazatot adtak le és 16.317 szavattal *Eidenbogen Vilmos*, a szociáldemokrata győzött, *Lueger* esatlósával *Biechlolawekkel* szemben, aki 15.838 szavazattal kisebbségben maradt.

A második választókerületben 44.777 szavazatot adtak le. *Prochaska* (keresztény szocialista) 21.872, dr. *Adler* (szociáldemokrata) 21.039 szavazatot kapott. A többi szavazat elosztott és pótválasztás lesz szükséges. A harmadik választókerületben 41.567 érvényes szavazatot adtak le. *Lueger* polgármester 22.094, *Reumann* (szociáldemokrata) 18.382, a cseh jelölt 497, a német radikális 304 szavazatot kapott. 290 szavazatot elosztott. *Lueger* tehát megválasztottnak tekinthető.

A negyedik választókerületben 40.129 szavazatot adtak le. Megválasztották a keresztény-szociáldemokrata *Axmann* 21.913 szavazattal. *Skarlet* szociáldemokrata jelölt 16.040 szavazattal kisebbségben maradt. A német-nemzeti *Hengelmüller* 744 és a cseh jelölt 685 szavazatot kapott. Az ötödik választókerületben 47.212 szavazatot adtak le. Megválasztott *Schaumayer* szociáldemokrata 24.336 szavattal. *Mendler* keresztény-szocialista jelölt 21.106 szavazattal kisebbségben maradt. *Decker* német nemzeti jelölt 638 és a cseh jelölt 464 szavazatot kapott. *Lueger* szűrnív mód felbőszítette a mai választás eredménye s valósággal toporékölt dühében, mikor megtudta, hogy egyik leghibeb embere, *Steiner* is elbukott *Bécs-Ujhelyen*, ahol *Pernerstorfer* szocialista győzött. A szociáldemokraták Csehországban hét mandátumot vesztek, de Szilézia mind a két kerületben (*Elderscht* és *Cinger*) és *Reichenbergben* (*Hammich József*) szociáldemokrata jelöltek megválasztották meg.

Bécs, január 3. A mai napon ötvennégy mandátum felett döntött a választókörzőnség, tíz koronartományban. A választásokról eddig a következő jelentések érkeztek: *Iglau*ban megválasztották *Silény Vencelt* (ifjú-cseh). *Troppan*ban pótválasztás volt *Türk Károly* (német radikális) és *Elderscht Mátyas* (szociáldemokrata) között. *Teschben* pótválasztás volt *Cingr Péter* (szociáldemokrata) és *Szicertnia János* (lengyel) között. *Welsben* *Éz Ágostot* (katolikus néppárti), *Parenzóban* *Bennati Felicót* (olasz szabadelvű). *Linzben* dr. *Schlegl Józsefet* (katolikus néppárti), *Steyrban* dr. *Kern Lipót* (katolikus néppárti), *Mura-Bruckban* *Schoiswohl Mihályt* (keresztény szociális), *Cilliben* *Zickar Józsefet* (klerikális szlovén). *Felbachban* báró *Morseyt* (katolikus néppárti), *Ung-Hradischnban* *Stojan Antal* pátert (cseh klerikális) választották meg. *Mährisch-Schönbergben* pótválasztás van, *Burschousky Ferdinánd* (közös német jelölt) és *Rieger Ede* (szociáldemokrata) között, *Znaimban* *Pensel Ferenc* (német haladó párti) és *Schilling Tamás* páter (cseh klerikális) között, *Olmützbán* *Sehnal Ágost* (ifjú cseh) és *Münster Henrik* (közös német jelölt) között. *Walachisch-Meseritschnban* *Waluschek Ferenc* (cseh klerikális) és *Reichstädter Ferenc* (cseh nemzeti munkás) között pótválasztás volt, amely az utóbbinak győzelmével végződött.

A városok kuriájában megválasztották: *Adelsbergben* *Ferjanec* Andrást és *Rudolphswerthben* *Planton Jánost*. Mind a kettő szlovén liberális.

Lord Roberts Londonban.

London, január 3. *Lord Roberts* ma Londonba érkezett. Mikor a vasuti kocsiból kilépett, a walesi herceg és a yorki herceg a nemzeti himnus tagjai mellett üdvözölték. A pályaudvaron előkelő társaság gyűlt egybe. Jelen volt *Lausdowne márk*, *Brodrick* hadügyi államtitkár és a kabinet más tagja is. A walesi herceg a tábornagy nevével egy testőr-osztály kísérete mellett a Buckingham-palotába hajtatott. *Lord Roberts*, aki hátramaradt, hogy barátainak szerencsekívánatait fogadja, diszfogaton követte őket, szintén lovascsapatok kísérete mellett. A néptömeg a tábornagyot lelkesedéssel üdvözölte.

Montenegro védekezése.

Cettinje, január 3. Montenegro hadügyi kormánya, hogy elejét vegye a Törökország felől érkező határvillongásoknak, *Bobotovna újabb katonai őrséget*

rendelt ki, melynek vezetésével egy magasabb rangu tisztet bizott meg.

Sztrájk.

Brux, január 3. *Kommernben* a Jupiter-tárnából a 85 emberről álló egész munkássereg a gyülekezési helyre ment, azzal a szándékkal, hogy elhagyja a tárnát. Minthogy ebben a bányavezetőség megakadályozta őket, 4 óráig tetlenül maradtak, aztán elhagyták a bányát. A Washington-tárnában 100 vájó, a Hamburg-tárnában 197 vájó és 30 bányász, a Viktor mélytárnában 174 vájó és 30 bányász 2 órakerél akarta hagyni a bányát. A Johann-mélytárnában 2 órakerél összes munkások elhagyták a bányát. A rendet eddig sehol sem zavarták meg.

Komotau, január 3. Az itteni járásban az Elly tárnában tegnap 11 óráig és éjjel is 8 órai munkaidő után az összes munkások elhagyták a bányát. A Robert és Gromann tárnában rendszeresen dolgoznak.

Dux, január 3. A Mária és Alexander tárnákban a munkások délutáni 2 órakerél a gyülekezési helyre mentek és 4 óráig tetlenül időztek ott.

Közgazdasági táviratok.

London, január 3. Az angol bank a kamatlábát 4%-ról 5%-ra emelte.

London, január 3. Az itteni nyugat-ausztráliai piac válsága következtében még három nem nagy jelentőségű tőzsdecég nyilváníttotta magát fizetésképtelennek.

New York, január 3. *(Terménytőzsde.) (Zárlat.)*
Gyapot: New Yorkban helyben 10 1/2 (10 1/2), Februárban 9.55 (9.64), Áprilisra 9.47 (9.57), New-Orleansban helyben 9 1/2 (9 1/2). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.60 (7.60), Stand white Philadelphianban 7.55 (7.55), Refined in Cases 8.65 (8.65), Credit Balances at Oil City 1.— (1.—). — *Zsir:* Western steam 7.40 (7.30), Rohe és Brothers 7.40 (7.40), — *Tengeri* irányzata tartott. — Január 44 1/2 (44 1/2), Márciusra — (—), Májusra 42 1/2 (42 1/2), — *Buza* irányzata gyenge. Páros őszi helyben 81 1/2 (82 1/2), Január — (80 1/2), Márciusra — (—), Májusra 81 1/2 (82 1/2), Juliusra 81 1/2 (82 1/2), Gabona szállítási díja Liverpoolba 2 1/2 (2 1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 7.— (7.—), Jan.-ra 5.60 (5.65), Márciusra 5.85 (5.90). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.75 (2.80). — *Cukor:* 3 1/2 (3 1/2). — *On:* 26.50 (27.—). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, január 3. *(Terménytőzsde.) (Zárlat.)*
Buza irányzata gyenge. Jan.-ra 73 1/2 (74 1/2) Márciusra — (—), *Tengeri* irányzata tartott. — Január 36.— (35 1/2). — *Zsir:* Január 6.97 (6.92), Márciusra — (—), — *Scalonna* short clear 6.95 (6.75). — *Sertésbuza:* Január 12.32 (11.57). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

F. K. A főváros leggyönyörűbb alkotásai közé tartozik a kenyérszót-bolt, mindenki, aki józan figyelműje az eseményeknek, elismeri ezt. Ön tagadja ennek a boltnak a jelentőségét. És epés levelében azt írja, hogy a haszontalan adakozás helyett inkább értékes ideával fog a köznyomor enyhülésé végett a nyilvánosság elé lépni. Értékes ideát! Oh, ezt meg kell a szent cél érdekében hallgatni. Első sorban — így mondja ön az indítványában — törvényt kell alkotni, hogy egy ember öt holdnál nagyobb bérletet nem bérelhet; így elesnek a nagybérlők a bérletektől s az uradalmak, községek, alapítványok kénytelenek lesznek ahelyett, hogy egy-két bérlőnek a nagy területet haszonbérbe adják, több száz embernek kiadni, miáltal több száz szegény család keresethez jut. A jelenlegi nagybérlők és bérlők a bérletektől elesnek, kénytelenek lesznek más kereseti forráshoz fordulni, hogy tőkájukat gyarapítsák, e kényszer folytán gyárak s más iparvállalatok fognak létesülni. Itt ismét sok munkás és iparos fog keresethez jutni. Így pénzünk nem fog a külföldre kimenni, az agrárkultúra jobban fog virágozni, az ipar is nagy lendületet vesz, a szocializmus is el fog így enyhéssé, mert a sok munkanélküli keresethez fog jutni. A reform folytán — így fejeződik be az ön indítványa — a budget nagyobb lesz, de a sok jászok elmúl. Mely gyönyörű perspektíva! Csak egy új törvény és vége minden földi szenvedésnek, gyötrelmeknek. Ön pedig azt hiszi, hogy ezt a törvényt könnyű szerrel nyelbe lehet ütni. Csalóka bizony ez a reménye. Pedig milyen szép dolog, így tizenöt sorban megírni a világot meggyógyító receptet, valóban kár, hogy kissé felületes a számítása. Nyugodjék bele, az indítványa semmi esetre sem olyan, amely jogot adna a kenyérszót ellen való predikálására.

Sz. B. Husz. Attól függ, hogy a váltó telepítve volt-e vagy nem. Ha igen, és nem ovatoiták, akkor

megszűnt a váltóbeli kötelezettség, ellenkező esetben nem.

Z. Gy. Vakmerőség több van az írásában, mint őszinteség és közvetlenség. Az ateista kifakadásában nem erő, hanem erőteltség van és rögtön kitűnik a szofizma a szembeállításoknál. Pedig ugyáltszik a szubjektivitásából, hogy az impressziót a saját élményei közből gyűjtötte. És elég érdekes is a bevezető sora az írásának:

— Lehajtom fejemet husz krajcárért bérelt ágyam párnájára és 'azon tündööm, ébren vagyok, vagy álmodom. Egy ábrándos lelkű, finom érzésű poéta azt írta, hogy az élet álom. A vallás szerint az igazi élet a halál után kezdődik. A fizika azt tanítja, csak az létezik, ami kézzel fogható és szemmel látható, ha kivessz belőlünk az élet, ha megszüntünk gondolkodni, megsemmisül egész lényünk. A palotában, patyolat-ágyon meghalt finom fehérbőrű aszszony testét épp úgy megesszik a férgek, mint a külvárosi pincelakásban, a pusztá földön kiszenvetett mosonőtet. Oh én bolond, ábrándos lelkű teremtetés! Nem tudom, lesz-e holnap pénzem egy husz krajcár-címre ebédre, vagy éhes gyomorral járhatok majd az utcán egész éjszaka, mint egy elzúzott csavargó és ilyen problémában töröm a fejemet. Vagy talán az éhes gyomorhoz tartozó fej agyvelejében támadnak ilyen gondolatok? Melyiknek van igazsága: a vallásnak, vagy a fizikának?

A kérdés, amelynek eldöntésére vállalkozik, bizony kemény dió. A középebe hatolni ön sem tud, kerülgeti a dolog lényegét, miközben a felületes gondolkodót erőtellet antitézisekkel akarja megvesztegetni. Persze a kérdés így nem oldódik meg s a hamis premiszáknak hamis a végső következtetése.

K. B. 1. Január 10-ike táján. 2. Álamszámvitelre beiratkozhatik rendkívül hallgatónak is. A beiratkozást személyesen kell a dekanátusnál és a kesztyuránál elvégeznie.

T. I. Budapest. Születési, illetőségi és erkölcsi bizonyítvány.

Szerey. Nemes szándékát örömmel veszik majd tudomásul a szegény emberek. Irja meg tehát a címét, mi szívesen elősegítjük munkásságát.

A. J. Yukovics. 1. A gyakorlatok közé bevehet egyes operatívokat. 2. Dr. Molnár Géza, Nagy János-utca 10.

Érsekujvári. 1. Budapest. 2. —*hó. L. A. és?*
M. S. Ecsed. Figyelemreméltó a cikke, de a sürgős aktualitás közlemények mindaddig keseltették a megjelenését.

Szorgalmas olvasó. A *Budapesti Napló* naptárát minden előfizetőnk megkapta. Ujjonnan belépő előfizetőinknek is tüstént megküldjük a naptárt. Akik egyes számonként veszik a lapot, azoknak persze nem adhatunk.

M. R. A. báró címe méltóságos.
B. E. Karácsony előtt való vasárnap szabad volt az üzleteket nyitva tartani. A vasárnap munkásszűnet fülüggesztése nem vonatkozott december 30-ikára.

Róza. 1. Fiatal leány fiatal embernek ha újévi ajándékot akar adni, csak olyat adhat, aminek magában értéke nincs, de értékessé teszi az, aki ajándékozza. 2. Csupa kuruzslás, amit e kis kellemetlenségek ellen ajánlanak. Legjobb orvoshoz fordulni.

K. B. Losonc. A fő, hogy a darab jó legyen. Tiszta, mellékes az, hogy a cím alatt minek jelöli meg a dráma műfaját.

K. L. A. műkedvelői előadásra alkalmas egy-felvonásos darabok jegyzékét a Singer és Wolfner-cég (Andrássy-ut 10.) szívesen megküldi.

R. M. 1. A korosmai hitel beperelhető maximumát a belügyminiszter az egyes törvényhatóságokra a törvényhatóság első tisztviselőjével együtt határozza meg. 2. A kérdezett rendelkezés nincs érvényben, nem is volt.

Margit. Mind a kettő zsidó.

Verseskről.

Arminus. „Ellen golyója oltá el éltét” — ez az egyedüli érdekes sora a versének, az érdekessége pedig az a raffinéria, amelyvel minden szóba elhelyezte a kedveit l betűjét. — *B.* kedves családi hangulatot fest ez a két sor:

Mi iszogatunk jó forró theákat
S éltejük vígan a mi hazánkat.

Némileg hihetetlen ugyan a dolog, az „életés” tea mellett, de tagadhatatlan az előkelősége. Az utolsó verse sem érdektelen:

Akt szerettem; egy harna kis lány volt,
Ki engemet egészen — s nem részben — elhajtolt.
Után szerettük meg egymást téli időben,
Mikor más lány járkált nagy kenderben.

Kár, hogy matematikát kever a poézisébe s baj, hogy egészen-t két s-sel írja. — *J. Gy.* kezdetlegességek. — *V. Zs. Hajdu-Bössörmény.* Ügyes dolog; kár, hogy tulhossza és hogy a témáját már földolgozták. — *M. Próza.* — *S. K. Mármáros-Sziget.* A dagályosság a formát mind a két versében tönkre teszi. — *M. V.* Ne folytassa. — *T. S.* Nyílt levelezőlapon írja a versét és elárulja, hogy első osztályú giannazista. A

vers is, a vallomás is, óriási vakmerőség, ime elrejtentő példaképpen:

Négy húr van a hegedűmön
Már kopottak,
Gyere ide szöke kis lány
Hadd csókollak
Ezen a nagy világon senkim
Sincsen már
S eltelt azóta sok tavasz
És nyár
S te még engem hitvesedül
Éddig nem fogadtál.

K. M. Ungvár. Verses vallomását egy litterátus levélbördő bizony nem közvetítené. — *K. S. Lőcse.* A *Mienk* lesz című versében a tehetség jelei mutatkoznak. Az első strófaja azonban ennek is közhely. — *Bolygó, Hatvan.* Őszinte érzés, rossz forma. Ami pedig a kérdését illeti, hogy a közlésért milyen díj jár, ez poétához nem illő naivság. A jó versért a költő kap fizetést, a rosszat a kiadóhivatal az apróhirdetések árszabása szerint közli. — *P. J. Bécs.* Az *ambició* című versében csak ambició van, egyéb nincs. — *Avár.* A népdalok döcögős imitációja. — *P. Á.* Versét kísérel leveleiben ezt írja: — „Tuloldalon egy verset küldök. Ha agyon ütök: nem én írtam. Ha pedig megérdemli azt, hogy b. lapjukban helyet kapjon: akkor igenis én írtam. Mert — tetszik tudni — féltékeny vagyok a jó híremre, minél fogva verseimet csak akkor ismerem el, ha azok nem kompromittálnak engem.” Hát ne ismerje el a versét, az istenért ne... — *y-i.* Az első strófa figyelemreméltó. Fog még jobbat is írni. — *L. J.* A sok vers közül csak a Balaton emléke érdemlik meg az átjvitást. — *T. P.* Bizony hiába olvassuk kettőzött figyelemmel a *Virág-ücsőt*, még se érezhető a poézis. Ellenben szinte bántó az erőteltsége, a mesterkéeltsége és a formátlansága, ami súlyos vétség, amikor a téma szép. Több egyszerűség és könnyedség kell az ilyesmihez. — *V. E.* Biztató kísérlet. — *K. A. Dicső-Szent-Márton.* Az ön neve elősmert irodalmi név. Ilyen névvel tilos enynyire rossz verset írni. — *K. B.* Hangulatos dolgok, kár, hogy nagyon eltaposott nyomokon jár. Az üdvözlöt viszonzozunk. — *A. I.* Értéktelenek. — *M-th.* Az előbbi küldemény jobb volt. Kérünk mást. — *V. B.* A verstant bátran átlapozhatja néhányszor. — *S. F.* L. Jobb dolgok alatt láttuk már az ön nevét. — *Sz. J.* Rimfaragás. — *S. G.* Budapest. Azt hisszük, ön az első magyar költő, akinek bélyegzője van és a neve alatt ez eszerény megnevezése foglalkozásának: POÉTA. Bizony, hazudik a bélyegző. Mert a verse rossz, nagyon rossz. — *r.* — *r.* Közölhetetlen. — *K. L.* Az üdvözlöt köszönjük. A versek nem jök. — *Aranyvirág.* Vajmi kevés a különbség a verse és az elmékedő-prózája között. Egyik sem üti meg a közölhetőség mértékét. — *L. E. M.-Sziget.* Elő szóval kell ezt elmondani. — *H. Ö.* Semmitmondó sorok. — *Előfizető leánya.* A szomorúság nem türi a rossz rimeket. Primitív munka. — *Gy. K. Cegléd.* Ügyesen vezet, a témákat azonban jobban meg kell válogatni. — *Sz. Z.* Az átdolgozást beküldheti. *Az én életem* című ügyes, de még a mértéken alul van. — *Page.* Az elegikus hangulat még nem kész vers. Az üdvözlöt köszönjük. — *Vilma.* Rutinos apróságok, a megfigyelés finomsága valamelyes értéket is ad nekik. Több biztosság a formában, s közölhetőt fog alkotni.

A
Budapesti Napló
részere
Apró hirdetések
és
Előfizetések

előadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-kört és Podmaniczky-utca sarok.
Adler Leona, Liptó-kört.
Pusch József, Váci-kört 80.
Özv. Véber Vimosán, Váci-kört 15.
Feldmann Mór, Marokói-utca 1.
Mesch utóda, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.
Király Kálmán, Harmad-utca 1.
Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.
Riedlch Szidónia, Király-utca 58.
Benda Jozsefné, Andrássy-ut 50. Oktogon.
Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 88.
Schneller Mór, Dob-utca és Károly-kört sarok.
Sopronyi V., dobány-nagyfőzsde, Kerepesi-ut 1.
Özv. Hallada Anna, Múzeum-kört 10.
Szántó Mór, Kecksemé-utca és Kálvin-tér sarok.
Deutch Julia, József-kört 50. Baross-utca sarok.

KÜLÖNFÉLEK.

A tél.

Hull, hull a hó, süvölt a szél,
Köszöntelek te pusztá téli!

Skakad a hó, csak úgy szakad,
S eloltja mind a vágyakat!

... Akire annyi drága évet
Áldoztam, ma utamba tévedt.

Az idő tölem elragadta
S álmaimat úgy behavazta ...

Hull, hull a hó, ah minden bágyad,
Nem kérek vissza semmi vágyat.

Köszöntöm ezt a tiszta szép telet,
Szívem elalszik s mindent elfeled ...

Herczeg János.

— Ami a legdrágább s ami a leggyűlötebb. A körkérdéseket, úgy látszik, nemcsak a francia lapok kultiválják, hanem már a belga hírlapokban is kísértének azok. Egy brüsszeli újság olvasói most két érdekes kérdésre szavaztak. Az egyik kérdés ez:

Mit szeretne megmenteni, ha az egész világ elpusztulna körülötte?

A másik:

Mi a leggyűlötebb találmány az ön szemében?

Természetesen halomszámra érkeztek a belga újság szerkesztőségébe a feleletek, amelyek közül érdekesebbek a következők:

Az első kérdésre így felelt:

Yvette Guilbert: Ha az egész világ elpusztulna, az uramat szeretném csak megmenteni.

Egy vidéki asszony: Dumas regényeit.

P. grófnő: akit a férje, egy előkelő belga arisztokrata félévi együttélés után elhagyott, keserűen felel: — Gyönyörrel nézném, mint pusztul el minden.

Edmond Rostand: Én Franciaország nagy történelmét menteném meg és egy — színtársulatot.

Maurice Maeterlinck: A greenwichi csillagvizsgáló nagy messzelátóját menteném csak meg, ezzel jól láthatnám, hogy pusztul a világ.

Réjane asszony: Nekem egyedül egy kis kunyhó maradjon meg, ahol kipihenhetem magamat.

Egy lírai költő: Nem kell nekem más, csak egy darabka föld, az ég és a szerelmesem.

A második kérdésre is jöttek érdekes feleletek.

Egy katonatiszt: Mi a leggyűlötebb? Ah, a váltó, amely lejárt s nem lehet már meghosszabbítani.

Egy bukott kereskedő: A hitellelés.

Sarah Bernhardt: A karrikatura az egyedüli, amit lelkem mélyéből gyűlölök.

Egy öreg újságíró: Gyűlöletes csak egy van: — a telefonos kisasszony.

Egy diák: A tanár és a rendőr.

Egy kocsijárató: A kerékpár.

Egy díjnok: Alkozott legyen a protekció.

Caramon-Chimai herceg: A hegedű.

— A keoskeszakáll divatja. Roberts lordnak tudvalevőleg keoskeszakálla van s a hadvezér vagy nagy népszerűségének az az eredménye, hogy divatos lesz Angolországban a keoskeszakáll. Az angol fodrások el is határozták, hogy fölül telhetőleg igyekezzenek e divatot minél elterjedtebbé tenni. Ugyszólván valamennyi londoni bolt kirakataiban látható Roberts arcképe, sőt a hazafias vendéglősök az asztalkendőket is a generális képmásával díszítik. A nagy nyilvánosságnak élő emberek népszerűsége gyakran nyilvánul abban, hogy honfitársaik utánozzák azoknak a haj- és szakállviseletét, példa erre III. Napoleon keoskeszakállja, Lajos Fülöp és Lamartine „toupé”-je.

— Meddig aludjunk? Manassein orosz professzor e tekintetben néhány jó szabályt állított fel. Ami az újszülötteket illeti, ezeknek az alvását lehetőleg se szándékosan, se véletlenül ne szakítsuk félbe, se mesterségesen ne hosszabbítsuk meg. A csecsemőnek élete első négy-hat hetében naponta két órán kell ébren lennie; egy-két éves gyermeknek naponként tizenhat-tizennyolc órai alvársra van szüksége:

2-3 éves gyermeknek	15-17
3-4 " " " " " " " " " " " "	14-16
4-6 " " " " " " " " " " " "	13-15
6-9 " " " " " " " " " " " "	10-12
9-13 " " " " " " " " " " " "	8-10

órát kell aludnia. Az átmeneti korban, mikor a gyermek újvá, hajadonna serdül, az alvás idejét kissé meg kell hosszabbítani, ez időszak végével pedig az alvás tartama ismét 7-9 órára rövidíthető meg. A növekedési időszak befejezésével, tehát a 19-20 életévben célszerű a napi alvásidőt 6-8 órára korlátozni. Az értebb korban, a 25., sőt 45. évig, szükség esetében 5-7 órai alvásidővel is beérhetjük. Ami az öreg embereket, aggokat illeti, ezeknél az alvás tartamát célszerű a testi és szellemi állapotuknak megfelelőleg szabályozni. De ha alvászükségletük még oly nagy is, lehetőleg ne szenteljenek alvársra napi tíz óránál többet. Csupán nagy elgyengülésnél alhatnak naponta legfeljebb 12 órát, akkor sem egyhuzamban, hanem megszakításal. A fő alvásidő természetesen éjjelre, a rövidebb délutánra esik. Ha az ember tovább alszik, mint amennyit szellemi és testi nyugalma megkíván, ebből első sorban a kellő gyakorlat hiánya miatt a testi és szellemi erő csökkenése következik be, másodsorban pedig a szervek a rendestől eltérő táplálkozási állapotba szoknak rá és emiatt ezeknek a tervekénysege éber állapotban gyengül.

— Az ágyudőrej hatása a hallásra. Müller, berlini orvos, értékes vizsgálatokat végzett annak a megállapítására: milyen hatással van valójában az ágyudőrej a fültre? Okot e vizsgálatokra az szolgáltattak, hogy egy munkás, a puskáknak hónapokon át tartó kipróbálása alatt, halló tehetőségét jóformán teljesen elvesztette. Hogy a német doktor megállapíthassa: vajjon gyakori-e az ehhez hasonló hatás? engedélyt kért és kapott is arra, hogy a német tüzérség lövő gyakorlatain részt vehessen. Müller a megvizsgált szűkhatású füll közlül teljesen nomálisnak csak harmincnyolc talált; a többin pedig kivétel nélkül kisebb-nagyobb eltérést mutatkozott. A fültükörrel vezetett vizsgálat kiderítette, hogy a legénység fülnéke szerkezete, körülbelül fele részénél, ugyanaz maradt a lövések után, mint a minő volt a lövések előtt. De a legénység másik felénél, a fübbe helyezett gyapot ellenére, a dobhártyán, illetőleg a külső hangjáratban, változások állottak be, ami kétségtelenül az erős rázkódásokra vezethető vissza. Hét esetben ezeken kívül még vérömlést is tapasztalt a német orvos, bár ezzel kapcsolatban a suttogó beszéd iránt — ami elég feltűnő — a halló-képesség alig csökkent. Az egész vizsgálat legfontosabb eredménye abban nyilvánul, hogy a lövések előtt teljesen normálisnak talált fülek, a lövés gyakorlatok után is jóformán kivétel nélkül változatlanok maradtak.

— Idéges gyermekek nevelése. Oppenheim német orvos Berlinben előadást tartott, amely értékes utmutatást nyújt a szülőknek és nevelőknek az idegbajok ellen való védekezéshez és ezek leküzdéséhez. Idegbajokban fontos tényező az örökösli terheltség, de célirányos neveléssel ez jórésben kiegyenlíthető. Ujabb az egészséges idegek megtartása és fejlesztesse érdekében oly nézetek jutnak érvényre, melyeket már régi orvosok is ismertek. Így nem tanácsos bőséges husételrend gyermeknek, idegeseknek pedig éppen nincs helyén, legjobb a vegyes ételrend: a tej legyen a gyermekkorban az élelem főalkatrésze. Kerülni kell a teát és szeszes italokat. Hathatós óvszer idegesség ellen az edzés, jóllehet az edzési elmélet néha túlzásokra vezet; annyi bizonyos, hogy korai edzés a test ellentálló képességét emeli. Gyermekek életében a mozgás, különösen a testgyakorlat, felette hasznos. Károsan hat a túlzott becsúgy és a testi s lelki fájdalom, a nevelésnek ezért feladata, hogy a gyermeket ezen fájdalmak elviselésére előkészítse; a szerzett idegességnek állandó tünete az ijedésre való hajlam: ez ellen is hasznos a testgyakorlat. Hirtelen harag, az egyedüllétől való félelem, önféltés, mind oly tulajdonságok, melyek alkalmas nevelési módszerekkel hathatósan pótolhatók. Ideges gyermekeket szigorúan bír, de ne gyöngédtelenül neveljenek. A kedélyvilágnak nagyfokú művelése semmiestre sem mozdítja elő az idegek egész-

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irtá: STEPNIÁK.

(35) — Tessék belépni, szóló udvariasan a leány. A szobában, amelybe Andrejt vezette, a szegénység jelei még a nihilista szemét is megütötték. Pedig ez már nem igen szokott kényelemhez.

Ha az egész butorzatot elárvereznék, aligha hozna egy pár rubelt.

A szobát olesó vászonfüggöny két részre osztotta. Elöl, ahol Andrej tartózkodott, volt a lakószoba, hátul a hálószoba.

— Mi tetszik, kérem? — szóló előbbi fagyos hangján a leány.

— Dudorov-kisasszonyal szeretnék beszélni, — válaszolt Andrej szárazan.

— Masával, vagy velem?

— Ugy tehát ön Dudorov Katalin? — szóló Andrej.

Mindkettőjüknek üzenetet hoztam Zubova Lenától és nevem Kojukchov.

A leány beteges arca egy pillanatra felcsillagott.

— Roppantul örülök! — kiáltott fel a leány. Foglaljon helyet. Azonnal hívom a testvéremet.

Mialatt kisietett, Andrej leült a fedetlen deszka-asztal mellé. Az asztalon különböző nagyságú kéziratok heverték. Az egyik sarokban egész halom frissen írott iv fektűt.

Andrej Lenától, aki távoli rokonok volt, tudta, hogy a leányok igen kis vagyonot örököltek. De ezt is az utolsó fillérig feláldozták az ügynek. Most alkalmas leírással s egyéb munkával keresték a mindennapi kenyeret, Andrej az egyik

széken ragyogó selyem tárgyat talált, amely sokkal fényűzőbb és hasznavehetőbb volt, sem hogy a szerény szoba lakosainak használatára lehetne szánya.

Egy perc múlva besietett Masa, hogy üdvözölje a ritka szt-pétvári vendéget. Ő volt az idősebb a leányok közül, de öltözött a fiatalabbiknak, hála eleven arcának, kis pisze orrának s ragyogó szürke szemének.

— Nem is vártuk ilyen hamar, szóló Zina azt mondotta, hogy három nap előtt aligha lesz itt. Természetesen rögtön találkoznai akar vele?

— Szeretném, ha önöknek nem alkalmatlan.

— Legkevésbé sem. Rögton itt leszek, s elvezetem. Egész közel van ide.

— Elűnt a függöny mögött s Andrej csak a forgolódat hallotta az öltözé-asztal előtt.

— A nővérek nagyon szerették volna még egy ideig maguknál látni. Annyi kérdezni valójuk volt Szent-Pétervárról. De azért nem akarták tartóztatni.

— Hogy van Léna? — kérdé a fiatalabbik nővér, aki vele maradt.

Andrej röviden elmondott mindent, amit róla tudott.

— Hallja csak Kojukchov, hangzott Masa hangja a függöny mögöl. Dávid címét is tudjuk. Ne vezessük el hozzá?

— Hát Dávid is Dubravnikban van? kiáltott fel Andrej és örömteljes meglepetéssel fordult a függöny felé. Ezt nem is tudtam. De kérem, jöjjen elő onnét, hogy ne kelljen ilyen kísérteties módon beszélgetnünk.

— Azonnal, — felelt még a függöny mögöl Masa.

Más ruhában jött elő a függöny mögöl s fogai közt még néhány hajút tartott.

— Dávid a román határon volt, a zsidó csempészeinél, — szóló Masa, mialatt a hajúkkal megerősítette fején a fonatokat. Utközben itt szállt meg ... nem is igen tudom, honnét.

— Egészen készen vagyok már, — szóló

végre kalapját feltéve Masa. Kihez akar előbb menni, Dávidhoz vagy Zinához?

Nehéz volt a választás.

— Menjünk ahhoz, aki legközelebb lakik, — szóló végre Andrej.

Egyik sem lakott messze, mégis Dávid lakása esett közelebb.

— Hosszabb időt szándékozik itt tölteni? — kérdé utközben Masa.

— Nem tudom ... Attól függ ... — felelt Andrej kitérőleg.

Nem tudta, vajjon a leány rendes tagja-e az osztálynak, s vajjon be van-e avatva a titokba.

— Allandóan itt laknak a városban? — kérdé Andrej, hogy másra terelje a beszélgetést.

— Nem. A vidéken lakunk, s nemsokára vissza is térünk oda. Dubravnikba csak azért jöttünk, hogy itt tanítóknál oklevelet szerezzünk. Tanítóknál állásokat ígértek nekünk a faluban, ha itt letesszük a vizsgákat.

— Nehéz lehet a tanulás az ilyen leírások és himzések mellett.

Masa mosolygott.

— Sokkal nehezebb volt, mielőtt ezt a munkát megkaptuk, szóló vidáman. Most már elég jól megy a dolgunk. Nehány hónap, s letelepedhetünk a vidéken.

— Ugy látszik parasztiaték, mint Léna — jegyzé meg Andrej.

— Azok vagyunk. Ön nem az? Abból, amit Léna mondott, annak gondoltuk.

— Oh dehogyan, felelt Andrej. Ilyen végletekbe nem megyek. Vitakozni kezdett a leánnyal, hogy jobb nézetekre térítse. Vitájuk heves volt ugyan, de mégsem elkeseredett. A terroristák és parasztiaték közötti viszály még csak lappangott. Ha egyszer-másszor volt is a két párt között egy kis esetepaté, azért még nyugodtan dolgoztak egymás mellett közös társaságokban.

Dávidot otthon találták, amint egy kis orcaju piszkos leánnyal játszott. A szép kékszemű gyermek a fogadás kis leánya volt. Dávid a csu-

ségét; mindenféle érzékösségre való hajlamos volt elkövetni, s a helylésekre való szoktatás idegbajokhoz vezet; az idegrendszer adja meg az árákat annak; ha a gyermeket arra kényszerítik, hogy úgy érezzenek és gondolkodjanak, mint a felnőttek. Oppenheim nem tartja jónak a zenének korai tanulását, az iskolai oktatóban pedig minden szellemi túlterhelést kárhoztat.

† **A rajzoló szellemek.** A *Vie Illustrée* legutóbbi számában egy rajzokat mutat be olvasóinak, amelyek szellemeknek a művei, de természetesen nem maguknak a szellemeknek, hanem a médiumoknak a kezemunkája. Ez a médium Fernand Desmoulins volt, de a szellemek nem árulják el neveiket és csak: *a tanító és a vén mester* szokat iratták Desmoulinsnak a rajzok alá. Ha a szellemek rajzolni akarnak, ezt úgy adják a médium tudtára, hogy erősen megrázzák annak a kezét. Desmoulins már érti e jelet, rajzpapírt és írónt készít elő, majd rajzolni kezd; keze rendkívül gyorsan mozog a papíron, amely csak hamar tele lesz különféle fantasztikus görbülletű vonalakkal, s ezekből lassankint ki-kialakul egy fejnek vagy más tárgyának a vázlata. A médiumot néha sötétben készítetik a szellemek a rajzolásra. *A tanító* vázlatai mindig nagyon komoly tárgyúak, ellenben *a vén mester*, úgy látszik, nagyon mester, mert folyton-folyvást karrikatúrákat rajzoltat a médiummal s az utóbbi időben azt szuggereálta neki, hogy krétával rajzoljon. Szóval a szellemek most rajzolásban lelik az örömeiket; nagyon rövid idő fog eltelni, mikor a spirítusista lapok szobrot faragó, zeneszerző szellemekről írnak majd.

† **Az afrikai álmokör.** Afrikai négerfalvakban gyakran járványszerűleg terjed az álmokör, amely azokban hosszú éveken át szedi áldozatait. Fő ismertető jele a betegség kezdetekor a testi és lelki bágyadság, később a beteg állandóan mély álomba van merülve s a mellett a testen kiütések jelennek meg s az alvó izmai folytonos rángásban vannak; majd epileptikus görcsök kineznek a beteget s bekövetkezik a halál. Első pillanatra nem lehet látni semmi különös elváltozást az álmokörben elhunyt ember holttestén. Maunon angol orvos vegyi vizsgálat alá vette a betegségben elhaltaknak a vérért és úgy találta, hogy azt *filaria* nevű élősködő állatocskák fertőzték s ez élősködő tartja az álmokör előidézőjének. Miképp hat a *filaria* az emberre, még eddig nem tudják, de két esetben azt tapasztalta Maunon, hogy az agy is meg van támadva.

† **Alagut a tenger alatt.** Egy spanyol újság érdekes híreket ír arról az alagutról, amelyet Európa és Afrika közt terveznek, a *Gibraltar* tengerszoros alatt. Berlier francia mérnök, aki a spanyol és a marokkói kormányhoz a tengeralatti alagut tervét benyújtotta, azt állítja, hogy nem jár ez a munka nagyobb nehézséggel, mint a Mont-Cenis, vagy a Szent-

ládi élet ellen táplált legyőzhetetlen ellenszenvé mellett is roppant szerette a gyermekeket.

Rövid látogatási alkalmával ebben a volt zsidózállásban szokott megszállani, ahol egész otthonosan érezte magát. A gazdával a legjobb barátságban volt. Senki sem kérte az utlevélt, s egyszerűen Dávidnak szólították.

Roppantul örült, hogy Andrejt láthatta. — Eppen jókor jössz, mondhatom, egy nappal később nem találta volna itt, mert holnap itt hagyom a városot.

Masa haza készült menni. — Isten önrel, szót Andrejhoz, remélem, nem felejtí el a házunk utját.

Küldetésének végeztével magára akarta hagyni a két barátot „összeesküdni.” Dávid visszatartoztatta.

— Maradjon még egy percig. Azt akartam kérdezni, hogy odesszai barátjai közül melyik maradt a helyén, az utolsó letartóztatások után.

— Odesszába mégy? — kérdé csodálkozva Andrej.

— Odesszába.

— Hisz még nincs három hete, hogy ott jártál!

— Soha ilyen embert! Mindig csak utazni szeretne, — szolt a leányhoz fordulva.

— Szeretne az ördög! — tiltakozott Dávid.

— Majd megöl a mérég, ha rá gondolkodok, hogy mennyi sok pénz s időt kellett elfecsérelnem az utolsó három héten. S mindezt a parasztisták miatt, akiket kedves barátánknak annyira szeret, — szolt Masának bólintva.

— Szegény parasztisták, sóhajtott a leány. Mindenért őket teszik bűnbakká.

— Hallgas csak ide egy percig, szolt Dávid megfogva Andrej kabátját. Százszor megmondtam neked, hogy annyi könyvet hozok át neked a határon, amennyit csak akarnak. Nekem az ugye társaság, s kibővíti az „üzletemet”.

(Folytatása következik.)

† **Gotthárd átírása.** A tengeralatti alagut építésében egyedül annak levegővel való ellátása, valamint a folyton önszennyűlő vízűtőnek az eltávolítása lesz nehéz, de Berlier azt mondja, hogy titkos találmányával ezeken az akadályokon is könnyen győzedelmeskedik majd. A költségek nem rúgnak nagyobbra, mint amekkora a szent-gotthárdi, vagy a *Simpson*-alagutai voltak. A francia mérnök a leghatározottabban állítja, hogy ha a munkát spanyol és afrikai oldalról egyszerre elkezdik a legközelebbi jövőben, úgy 1907-ban készen van a tengeralatti alagut, amely mintegy százmillió márkába fog kerülni.

† **A villamos vezeték „fáradsága.”** Ezen a néven lehet nevezni azt a tünetényt, melyet *Kelvin*, angol tudós, úgy fémdrótokon tapasztalt, amelyeknek az a rendeltetésük, hogy szakadatlanul villamos áramokat vezessenek és az áram útjába folytonosan ellenállást gördítsenek. Valamint az emberen a fáradság nyomai jelennek meg a tartós, megfeszített munka után s azután pihenőre szorul, hogy régi erejét visszakapja: azonképp *Kelvin* is meggyőződött pontos mérések segítségével, hogy a táviró drótlája is jótékony hatással van a vasárnapi munkaszünet, tehát a pihenés, mint-hogy a drótnak vezető képessége hétélfől vasárnapig állandóan fogy és csak a vasárnapi pihenés után emelkedik ismét. Olyan vezető drótnak, amelyet három hétig nem használnak, megfizereződött a vezető képessége. Nemcsak a drótokon, hanem a szakadatlan használatban levő más fémtárgyakon is észrevettek már ilyenü „bágyadságot.”

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

† **Uj gazdasági iskolák.** *Daványi Ignác* földművelési miniszter az eddig létesített gazdasági iskolák működésének jó eredményei arra indították, hogy a felvidéket, de főleg Erdélyben, több új gazdasági iskolát létesítsen. Erre vonatkozólag az illetékes hatóságok véleményét fogja bekérni és ezek beérkezése után már a jövő tavasz folyamán hozzáfog a terv megvalósításához.

† **Az Országos Iparogazgatási Végrehajtó bizottság** tegnap délelőtt *Matkovics* Sándor elnöke alatt ülést tartott, melyen a folyó ügyekről szóló jelentések rendjén *Gelléri Mór* igazgató bemutatta a kereskedelemügyi miniszter válaszléírát az egyesületnek arra a léírására, amelyet amiótt intézett a miniszterhez, hogy az általi intézkedések részére való szállításonknál nem kívánják a magyar eredet igazolását. A miniszter válasza sok megnagyító kijelentést tartalmaz s a bizottság tudomásul vette. Az egyesület munkássági szakosztályának *Gelléri Mór* (Sociális muzeum létesítése) és *Neuschloss Marcell* (A sztrájk-javaslat) indítványai fölött való vita folytatását a bizottság január második felére határozta el. Az öszeres ipar sérelmeinek megszüntetése ügyében a titkár által tett javaslatot a bizottság elfogadva, elhatározta, hogy ebben az ügyben az érdekeltekkel értekezletet fog tartani.

† **Jubiläum gazdasági egyesület.** December 30-án ünnepelte fennállásának negyedszázados jubileumát a Szepes-bélaai Gazdasági Egyesület. A jubileummal kapcsolatban ünnepelték *Weber* Samu lelkésznek, az egyesület elnökének, 25 éves hivatali működését is. A város házában díszközgyűlés volt, amelynek folyamán az egyesület elnökének ezüst serleget nyújtották át. Este bankett volt. Az agilis egyesület és érdemes elnökét az ország minden részéből üdvözölték a jubileum alkalmából.

† **A rútán akcióhoz.** Mai számunkban megírtuk, hogy a földművelési miniszter *Egan* Ede kormánybiztos mellé bizottságot rendelt a rútán akciónak Bereg vármegye hegyvidékeire való kiterjesztése céljából. Az akció illeték kiterjesztése mindenütt élénk rokonszenvvel találkozik, de másrészt kitéjezésre jut az a reménység is, hogy ez a kiváló férfiakból szervezett bizottság nemcsak okos tanácsokkal fogja a kormánybiztos ur tevékenységét támogatni, hanem — amit nem fölösleges hangsúlyozni — ellenőrizni is fogja munkáját.

† **A magyar királyi államvasutak** Kolozsvár-brassói vonalán a vonatok eddig 70 kilométer legnagyobb sebességgel közlekedhettek óránként. A vonatok rendes közlekedésének biztosítása és az esetleg előforduló nagyobb késések oszlokként érdekelében az igazgatóság a legnagyobb meneteseliséget óránként 80 km.-re emelte fel a kereskedelemügyi miniszter engedélyével.

† **Kamatlábemelés.** Londonból táviratozzák, hogy az Angol Bank a kamatlábát ma 4%-ról 5%-ra emelte föl.

† **A vasúdtól-nagyikindá-nagybeoskeréki helyi érdekl. vasúttársaság** igazgatóságába a pénzügyi kormányzat két tag kinevezését biztosították az alapszabályok. Az egyik igazgatósági tagsági helyet már betöltötte a pénzügyminiszter, még pedig *Leányi Gyula* miniszteri tanácsossal.

† **A vetések állása** és a mezőgazdasági állapot december 31-ikén a földművelésügyi miniszterhez beérkezett jelentések alapján a következő volt: Decem-

ber havában ködös és részben csapadékos időjárás uralkodott; helyenkint havazott is, úgy hogy néhol már december közepe táján a vetéseket hótakaró fedte. Az Alföldön azonban csaknem egész december havában enyhe időjárás volt, minek következtében számos gazdaságban az uralgatás is folytathatták és be is fejezték. Az enyhe időjárás hatása alatt a növények csaknem kivétel nélkül jól keltek, türethető és jól gyarapodtak s általában kielégítően kerültek hótakaró alá, mely az utóbbi napokban beállott országos havazás következtében meglehetősen erősre is vált. A hótakaró a vetésekre kétértelműen nagyon jó hatással lesz, azonkívül, hogy a még több helyen mutatkozó egereket és férgekét is bizonyára erősen meg fogja tizedelni. A jóság mindenütt istállóba került; takarmány hiányról szörványosan azonban már most panaszok nincsenek s e miatt a szász takarmány is néhol megrágnit. A külső munkálatok leginkább az erdőkre, trágya kihordásra és szőlőföldök rigolrozására szorítkoznak.

† **Közgazdasági Közlemények.** *Turchányi Elemér* szerkesztésében ilyen címmel havonta kétszer megjelenő közgazdasági és biztosítási folyóirat indult meg. Az első szám változatlan, érdekes. A lap előfizetési ára egy évre 5 korona.

† **Fizetéképtelenségek.** A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetéképtelenségeket jelenti: *Lágy* Móric kereskedő *Yeszprém*, *Roschitsch* György kereskedő Bécs, *Jog József* kereskedő Neutitschein, *Langer Joel* és *Zeiger* Samu bejegyzett cég Neumarkt (Galicia), *Schwarz* Simon kereskedő *Szentes*, *Hora* Josefa kereskedő *Königinhof*, *Grasser* Maria fogadósnő Bécs, *Hüllinger* Dezső bórkereskedő *Eger*, *Artiano* Vince *Obermais*, *Feldmann* Antal kereskedő *Budapest* (Kerespesi-ut 50.), *Zichy* Sándor kezyügyáros Bécs, *Rosenfeld* Márkus kereskedő Bécs, *Mika* N. *József* bórkereskedő Bécs, *Huber* János ruhakereskedő Bécs, *Löwy Hermann* Brűx, *Truer* Gyuláné *Selmecbánya*, *Hochmann* Samu *Győr*, *Drach* Sámuel *Budapest* (Király-utca 59.).

† **Vásárosarnok.** (Vámos és *Bruszt* hatósági közvetítői üzleti jelentése.) Mai forgalmunk csendes lefolyású volt. Jó minőségű marhahús gyorsan talált elhelyezésre, minőség szerint hátulja husokért 76–90 fillért, eleje husokért 66–76 fillért értünk el. Borjuban igen élénk az üzletmenet; jó vidéki borju 84–94 fillérről jól fogyott hosszánmre kgknt. Sertésekben nagyarányú a fogyasztás; szalonnától kgknt 80–84 fillérről keltek. Süldők mai jegyzése 80–100 fillér kgknt. Bárányok keresettek.

Vadakkak elanyhult a piaca, szarvas mai névleges jegyzése 66–60 fillér, óze 1.10–1.20 fillér. Vadsertes nagyság szerint 60–120 fillérről helyeztünk el. — Fácán párja 6–7 korona.

Vágot baromfiiban csendes az üzlet. Prima lud 100–108 fillér, II-rendű lud 94–100 fillérről jegyezt. Pulyka változatlan 100–120 filléres árak mellett gyengén fogy.

Prima tojásért ma eredeti lánáknál 94–86 koronát értünk el minőség szerint.

Vaj a fogyasztást jóval túlhaladó mennyiségben érkezik; a készletek olcsóbbodó árakra is csak lassan fogytak. Prima tejavaj mai jegyzése 1.80–2.20 korona, friss főtővaj 1.60–1.70 korona minőség szerint. Turbóban nincs semmi kereslet, kilója 10–12 filléres árában is alig helyezhető el.

† **Szuszárak.** A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 42.— korona pénzben, 42.50 korona áruban. *Bécsben* a nyersszesz ára 40.20 korona pénzben, illetve 40.60 korona áruban.

† **Heti lóvásár.** A Tattersallban ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 187 darab I. osztályú, 200 darab II. osztályú, összesen 387 darab lovat; ebből eladtak 204 darabot.

† **Szarvasmarhavasár.** (A budapesti marhavasárra vársíri pénzárts részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 970 darab, magyar tehén: 399 darab, szerbiai ökrök 614 darab, szerbiai tehén 63 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 17 drb, bika 86 darab, összesen 2139 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök — darab, fejős tehén 163 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, tiszó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-tól 64.— K-ig, kivételesen 68.— K., 100 kilónként élő súlyban, középminőség 54.— K-tól 58.— K-ig, silányabb minőség 48 K-tól 52 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 48 K-tól 66.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 42 K-tól 47 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 62 K-tól 66.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőség 54 K-tól 60.— K-ig, silányabb minőség 48 K-tól 52 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőség 50 K-tól 56.— K-ig, kivételesen 62 K-ig, silányabb minőség 44.— K-tól 48.— K-ig. Bika jobb minőségű 52 K-tól 63.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 44.— K-tól 50.— K-ig. Bivaly 32 K-tól 42 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 40.— K-tól 52.— K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 44.— K-tól 62.— K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilónként élő súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K-tól — K-ig, kivételesen — K-ig métermázsánknál, — K-tól — K-ig páronként, közép minőségű — K-tól — K-ig 100 kilónként — K-tól — K-ig páronként, silányabb minőség — K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól — K-ig páronként. Hizalmi való ökrök fehérek 100 kg.-kint — K-tól — K-ig. Fejősteheken kereszteszt szines 140 K-tól 210 K-ig darabonként, bonyhádi faj 220 K-tól 320 K-ig darabonként, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivaly — K-tól — K-ig páronként.

† **Borjűvásár.** 1901. évi január hó 3-án. (A budapesti marhavasárra vársíri pénzárts részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 207 drb, leölt borju 4 db, bécsi élő borju — db, — db, horvát, névendékmarha 34.— darab, bárány élő — darab, leölt

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde gyengébb az üzlet. Déli tőzsde tovább gyengült Berlinre. Zárlat üzletlennel. Berlinből jelentik telefonon, hogy az angol bank a kamatlatát 1%-kal felemelte. Bécs, január 3. (Magyar értékek ábrája) 4%-os aranyjárdék 117.45. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 140.- Magyar vasúti kölcsön ezüstben 99.70. Magyar keleti vasúti állami kötvény 120.10. Magyar leszámított- és pénzváltóbank 419.- Rímanurányi vasműrészvény 476.50. Magyar koronajárdék 92.45. 4%-os Magyar földtörlem. kötvény 91.70. Magyar hitelbank részvény 677.- Magyar nyeregemény kölcsön sorsjegy 166.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény 355.- Magyar kereskedelmi bank.- Magyar cukoripar 180.-

Bécs, január 3. (Osztrák értékek ábrája) 4%-os papírjárdék 98.45. 4%-os osztr. aranyjárdék 117.55. 1890-iki sorsjegy 137.75. Osztrák hitelsorsjegy 390.- Angol-osztrák bank 269.50. Bécsi bankjegyek 460.50. Osztrák-magyar bank 1698. Déli vasút 110.50. Dunagőzhajózási részvény 743.- Dohányrészvény 293.- Császári és királyi arany 11.39. Német bankváltó 117.60. 4%-os ezüst járdék 98.30. Osztrák koronajárdék 92.25. 1864-iki sorsjegy 197.50. Osztrák hitelintézet részvény 672.25. Unionbank 542.- Osztrák Länderbank 408.50. Osztrák-magyar Államvasút 674.75. Elbavölgyi vasút 473.50. Alpesi bányarészvény 435.- 20 frank. arany 19.13. Londoni váltóár 240.27. Bécsi Tramway Litt B. 235.- Bécsi Tramway Litt A. 241.- Lipót kőb.- Az irányzat tartózkodó.

Bécs, január 3. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése). A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 672.25. Magyar hitelrészvény 678.- Angol-Osztrák bank 270.- Bécsi bank-egyesület 461.- Union bank 541.- Länderbank 408.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 674.75. Lombard 110.50. Elbavölgyi vasút 474.- Északnyugati vasút részvény 462.- Dohányrészvény 299.- Rímanurányi vasút 477.- Alpesi bányarészvény 435.- Májusi járdék 98.45. Magyar koronajárdék 92.55. Török sorsjegy 107.25. Német birodalmi márká 117.65. Napoleon d'or 19.13.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 3. (Tőzsdéi tudósítás). A kocsz-szindikatúsnak az a terve, hogy a termelést januárban 5 százalékkal redukálja és a hengerölt-szöveteknek a nyersárak árának leszállítására nézve tett ajánlata következtében kob- és bányarészvények nyomtak voltak. Végül arra a londoni hírre, hogy a bankkamatlatát 5 százalékkal fölemelték, a bankok aranylat tartották magukat, vasutak állandók, járdékok nyugodtak, spanyolok jobbak voltak. Később a bányarészek piacá grögült, járdékok is gyöngültek. Vasutak tartottak. Magtészámításai kamatból 37/8%.

Berlin, január 3. (Zárlat). 4%-os papírjárdék 98.45. 4%-os osztrák aranyjárdék 99.75. Elbavölgyi vasút 474.- Magyar koronajárdék 92.30. Osztrák-magyar államvasút 144.25. Kassa-oderbergi vasút.- Bécsi váltóár 85.- Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.75. Alpesi bányarészvény.- Disconto-Commandit 177.- Általános vilámmossági Edison 208.- Gelsenkirchen 174.75. Laura-kohó 194.- 4%-os ezüstjárdék 98.25. 4%-os magyar aranyjárdék 98.70. Osztrák hitelrészvény 211.50. Déli vasút 25.90. Károly Lajos vasút.- Orosz bankjegy 216.30. 4%-os új orosz kölcsön 96.40. Török dohányrészvény.- Olasz járdék 95.30. Magyar hitelbank.- Dynamit Trust 148.75. Harpeni 171.- Az irányzat gyenge.

Berlin, január 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 98.75. Magyar koronajárdék 92.30. Osztrák hitelrészvény 211.50. Osztrák-magyar államvasút 244.- Déli vasút 25.90. Északnyugati vasút.- Elbavölgyi vasút.- Orosz bankjegy részépp 216.30. Buschtienbradi.- Orosz bankjegy.- (Ullimo.) Lombard 171.-

Hamburg, január 3. (Zárlat). 4%-os ezüstjárdék 98.40. 1890. sorsjegy 137.- Déli vasút 25.75. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.10. Osztrák hitelrészvény 211.50. Osztrák-magyar államvasút 144.- Olasz járdék 95.35. 4%-os Magyar aranyjárdék 90.10. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, január 3. (Zárlat). 4%-os papírjárdék 98.50. 4%-os osztrák aranyjárdék 99.90. Magyar koronajárdék 93.45. Osztrák-magyar bank 122.- Déli vasút 26.- Elbavölgyi vasút.- Londoni váltóár 204.15. Bécsi bankjegyek 461.50. Villamos részvény.- 3%-os magyar aranykölcsön 81.30. 4%-os ezüstjárdék 98.45. 4%-os magyar aranyjárdék 98.95. Osztrák hitelrészvény 211.30. Osztrák-magyar államvasút 144.20. Északnyugati vasút 115.50. Bécsi váltóár 849.66. Párisi váltóár 813.75. Uno bank 135.- Alpesi bányarészvény 218.- Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Arctyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 211.40. Osztrák-magyar államvasút 144.40. Déli vasút.- Osztrák aranyjárdék.- Olasz járdék.- Laura-kohó 196.40. Harpeni 171.50. Discont.- Alpesi.- Bécsi bankjegyesület.- Bányarészek szilárd.

Páris, január 3. (Zárlat). Osztrák-magyar államvasút 227.- 4%-os osztrák aranyjárdék 100.25. Osztrák Länderbank 409.- 3%-os francia járdék 101.85. Oltomanbank 540.- 3 1/2%-os francia járdék 103.50. Alpesi bányarészvény.- Déli vasút.- 4%-os magyar aranyjárdék 101.- Párisi bankrészvény 1096. Olasz járdék 95.80. Francia törleszt. járdék.- Osztrák földhitelintézet részvény.- Török dohányrészvény 314.- Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 3. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hísiot sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban)

— fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 96—97 — fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 95—96 — fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 94—95 — fillérig. — II. Magyar szodeti: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 90—92 — fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 86—88 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 82—84 fillérig.

Sertésfelvételszám 1901. január 1. napján volt készlet 21.817 darab. — 1901. január 2. napján felhajtott 214 darab. 1901. január 2. napján elszállított 214 darab. 1901. január 3. napjára maradt készletben 31.817 darab.

Napirend.

Napló: Péntek, január 4. — Római katolikus: Títus pk. — Protestáns: Títus. — Görög-ország: (december 25.) Anasztázia. — Zsidó: Tebeth 13. — Nap kel: 7 óra 33 percek. — Nyugszik: 4 óra 5 percek. — Hold kel: déltől 8 óra 54 percek. — Nyugszik: délelőtt 6 óra 42 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Régisgtár d. e. 9 órától 1-gig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.

Országos Képtár és a Díver-kéltetés az Akadémiában délelőtt 9 órától 1 óráig. Iparművészeti múzeum kiállítása zárva.

Téli kiállítás a Múcsarnokban délelőtt 9 órától déltán 4-gig, és zenével este 6 órától 11 óráig. Belépőj 1 korona. A Nemzeti Szalon kiállítása délelőtt 9 órától este 8-gig. Belépőj 60 fillér.

A Visszatulastottak Szalonja a Klotild-palotában. Nyitva délelőtt 9 óráig este 9-gig. Belépőj 1 korona. Iparművészeti társulat kiállítása nyitva délelőtt 9 órától 1-gig.

Témlógiai Iparmúzeum nyitva d. e. 9 órától 12-gig. déltán 2—5-gig. A Visszatulastottak Szalonja a Klotild-palotában. Nyitva délelőtt 9 óráig este 9-gig. Belépőj 1 korona.

Iparművészeti társulat kiállítása nyitva délelőtt 9 órától 1-gig. Témlógiai Iparmúzeum nyitva d. e. 9 órától 12-gig. déltán 2—5-gig.

Megszálasági Múzeum (Kerepesi-út 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. Földtani múzeum zárva.

Magyar kereskedelmi múzeum az iparcsarnokban d. e. 9-től 2-gig. Közelekedési múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig és déltán 3 órától 5-gig.

Szobalainm leltár (Erzsébet-kört 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. Az Akadémia Goethe-szobája délelőtt 10 órától 12-gig. Múzeum könyvtár nyitva d. e. 9—1-gig.

Akadémiai könyvtár nyitva déltán 3—7-gig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-gig és déltán 3—8-gig. Iparművészeti múzeum könyvtár nyitva délelőtt 10 órától 12 óráig, este fél 7-től fél 9-gig.

Statisztikai hivatali könyvtára délelőtt 10 órától 1-gig. Magyar kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya délelőtt 9 órától 12-gig és déltán 3-tól 6-gig.

Az új országos közlekedési és lépcsőháza délelőtt 9 órától este 6-gig. Belépőj 1 korona. Mentőegységet helyiségét reggel 8 órától este 6-gig.

Állattartó a Városligetben nyitva egész nap. Belépőj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-út 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től déltán 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szákkönyvtár VII. Kerepesi-út 22. szám alatti órák délelőtt 9—12 óráig és déltán 3—6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és déltán 3 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvényársaság) V. Váci-kört 32. szam alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 3. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter a bányászati tisztviselők egyesített létszámában Lacheta János bányatanácsosi címmel felruházott főmérnököt, Zenovics Gusztáv főmérnököt és Remenyik Lajos központi szolgálatra beosztott főmérnököt bányatanácsosokká, Alexy György főmérnököt címmel és jelleggel felruházott mérnököt, továbbá Miálóvich Biek mérnököt főmérnöké, Sztronyi Román m. kir. vasgyári főmérnököt számtellett bányatanácsosá és Lányi Róbert m. kir. vasgyári mérnököt főmérnöké, Szabó Gábor, a kolozsvári kataszteri igazgatóságnál alkalmazott pénzügyi segédtitkár, segédtitkári rangjának meghagyása mellett, földadó-nyilvántartási biztossá, Repeczy Ferenc miskolci állami vőrehajótól idegeli. minőségű p. b. fogalmazóvá, Románszky Antal losonci m. kir. sóhivatali ellenőrt a bárfai m. kir. sóhivatalhoz sótárnokká, Luehkovits Imre fumei m. kir. sóhivatali mászatiszletet a dárjai m. kir. sóhivatalhoz ellenőrré, Thuránzsky György losonci m. kir. adóhivatali gyakornokot a fumei m. kir. sóhivatalhoz mászatiszletté, Sztrankovszky István, Góde Ferenc Jenő, Farkas Elemér, Yanko Jenő és Scherbel Ossiasz pénzügyi számgyakornokokat a pénzügyminiszteri szomszvérséghez, Hoffmann Jenő, Malatinszky Ambrus és Rissányi Antal pénzügyi számgyakornokokat a központi díj- és illetéktiszabási hivatalhoz, végül Németh István pénzügyi számgyakornokot az állami nyomda igazgatósága mellé rendelt számvevőséghez ideiglenes min-

segi pénzügyi számtisztékké, Buzik István, Hammerl Rezső, Schmeiekunz Frigyes és Horváth Elemér díjtalan pénzügyi számgyakornokokat és Baller Jenő, Balthazar Géza és Gottwald Samu díjmentes pénzügyminiszteri számvevőséghez, végül Téglás Béla budapesti lakost a székesfevárosi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká, a keszthelyi kir. adóhivatalhoz, Kétszery Géza díjtalan adóhivatali gyakornokot adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben. Küvesi Antal okleveles gépészmérnököt a selmeci bányászati és erdészeti akadémiához ideiglenes tanársegédé, Mészáros Ferenc soronni díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a soproni pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Schipper Lajos nagybeszerkeskeli lakost ideiglenes minőségű díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokká a nagybeszerkeskeli m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Kork Miklós díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas kir. pénzügyi számgyakornokká a zárbák. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Kormendy Dezső vaskohászati szakot végzett bányászati akadémiai halgatót a z-brezói kir. vasgyári hivatalhoz ideiglenes vasgyári gyakornokká, Freytag Géza letényi kir. járásbírószá teletkönyvezetté, jelenleg alkalmazása helyén a IX. fizetési osztály harmadik fokozatába teletkönyvezetté, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Lampács Mátyas ideiglenesen nyugalmozott irodatisztét irodatsegédül minőségben a tényleges szolgálat kötelezőbe visszahelyezte és Gornál Kálmán igazolványos m. kir. 1. osztályú számvevő állástét irodatsegédülé: — a posta, távirada és táviradi segédülést a XI. fizetési osztály harmadik fokozatába ideiglenes minőségű posta- és táviradasegédülé: — a m. kir. kincstári jogügyi igazgató Horváth Dénes jogszolgálati díjtalan fogalmazó gyakornokká a m. kir. jogügyi igazgatóság: — a szegedi kir. ítélőtábla elnöke Salgó Sándor, Ignyavoties-Gavrilovics István, a pozsonyi kir. ítélőtábla elnöke Lehozky Arthur és Czagyán Szilárd végzett joghallgatókat a vezetéstük alatt álló ítélőtábla területére díjtalan joggyakornokká: a nagyváradi kir. főügyész Szűts Imre igazolványos őrmester kezeskémeli lakost a felügyelet alatt álló gyalui kir. ügyészséghez irnokká: a debreceni kir. főügyész Dobay József brassói kir. ügyészségi irnokot a náramarosszertzi kir. ügyészséghez irnokká: a nagy-enyedi m. kir. pénzügyigazgatóság Neyman Jenő nagyváradi lakost a balázstváli kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan gyakornokká: a his-bartai kir. közevitő intézet igazgatósága Dékány Mátyas kir. közevitő intézeti felügyelőt a 600 (hat száz) koronás fizetési fokozatba, a pozsonyi kir. ítélőtábla elnöke Szárszky Károly kir. ítélőtábla II-od osztályú hivatalisgátat kir. ítélőtábla kapussá nevezte ki: az igazságügyminiszter a szegedről kir. törvényszéknel ideiglenes minőségben alkalmazott dr. Végess Ferenc atjegyzőt ebben az állásban végleg megerősítette.

Anyakönyvi kinevezések. A helygymnázium Gömör-Kisbent vármegyében a méhi kerületbe Babik István körjegyzői irnokot, a ratkó-bisbtróba pedig Vitális Ferenc jegyzői irnokot, a születési és halálosokt anyakönyvezésre szorítóké hatáskörrel, anyakönyvezetté helyetteseké nevezte ki.

Pályázatok. Aliródi állásra a szegedről kir. járásbírósnál két hét alatt, — román tolmács állásra a modosi kir. járásbírósnál két hét alatt, — bíról állásra a drései kir. törvényszéknel két hét alatt, — adóhivatali pénztárnoki állásra a tudossán kir. adóhivatalnál két hét alatt, — rendőrszolgálati állásra Gyöngyös rendezett tanácsú városnál 15 nap alatt, — adóhivatali állásra a soproni kir. ügyészségen két hét alatt, — adóhivatali gyakornoki állásra a nemet-újvári kir. adóhivatalnál két hét alatt, — számtartó állásra a m. kir. államjogszámgazgatóságnál három hét alatt, — aliródi állásra a téthi kir. járásbírósnál két hét alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, január 3.

A magas légnymás terjedelmesebb lett s keletről nyugatra terjedő szélcs sávban borítja Közép-Európát, míg az alacsony nyomás egyfelől a Földközi-tenger keleti medencéje — másfelől a Fekete-tenger fölött van.

Az idő a norvég partokon, valamint délen és délkeleten csapadékos. Európa déli felében helyenként viharos: a Bismarck-kelet Közép- és Kelet-Európában alacsony.

Hazánkban főleg keleten és északon harazott s helyenkint ma reggel is havaz: országsejre erős fagyok vannak.

Kilátás: Hétközi északi szelektel hideg idő várható, főleg az ország keleti felében havazással.

Vizállás.

	Jan. Jan. 2. 3.	Jan. Jan. 2. 3.			
	méter	méter			
Duna	Schwechat 0.30 0.30	Tisza	M-Sziget 0.85 0.30		
Izsa	Passau 1.31 1.-		Teleházak 0.35 0.30		
	Elz 1.40 1.38		V-Nagyvíz 0.74 0.40		
	Boca 1.- 1.38		Tolaj 0.83 0.34		
	Pozsony 0.77 0.70		Tisza-Féred 0.39 0.94		
	Komárom 1.39 1.10		Észolnok 0.38 0.38		
	Budapest 1.60 1.58		Csongrád 0.76 0.45		
	Pécs 0.19 0.28		Szeged 0.11 0.15		
	Mohács 1.15 1.08		Török-Becso 0.21 0.32		
	Gembos 1.- 2.04		Titól 1.09 0.19		
	Újvidék 1.14 0.98		Óndova 0.48 0.35		
	Pancsova 1.- 1.16		Topolya 0.40 0.38		
	Orsova 1.86 1.10		Bodrog Zemplén 1.13 1.10		
Móra	Magyarfalva 0.95 0.99		Székely 1.78 1.72		
Vér	Zselina 0.39 0.29		Hernád H-Német 0.18 0.17		
	Temesvár 0.25 0.28		Horvát 0.16 0.10		
	Szered 0.34 0.65		B-Tüfűán 0.24 0.12		
Kaba	Sz-Góthárd 0.- 0.10		Körös	Csanca 0.04 0.-	
	Sárvár 0.18 0.19			N-Várad 0.15 0.29	
	Győr 1.51 1.80			Bécsény 0.35 0.35	
	Felzsa 0.33 0.34			Tenke 0.04 0.08	
Dráva	Záta 0.64 0.66			Garaboné 0.38 0.38	
	Berec 0.43 0.44			Borosjenő 0.39 0.16	
	Eszék 0.55 0.48			Békés 0.24 0.43	
	M-Szered 0.25 0.10			Gyoma 0.39 0.10	
Háva	Zárab 0.48 0.46			B-Ujfalva 0.24 0.12	
	Székely 0.60 0.67			Körös	Csanca 0.04 0.-
	Mikóvics 0.37 0.24			N-Várad 0.15 0.29	
Szamos	Bécs 0.16 0.16			Bécsény 0.35 0.35	
	Esztár 0.16 0.16			Arad 1.30 0.57	
	Székely 0.32 0.36			Makó 0.49 0.10	
Kraszna	N-Majtény 1.82 1.68			B-Ujfalva 0.24 0.12	
Latorca	Munkács 0.09 0.01			Kisbent 0.48 1.00	
Laborca	Homonna 0.18 0.16			Temesvár 0.75 0.63	
Ung	Ugvár 0.10 0.10			Bocskai 0.38 0.30	

Az űstökös
a legrégibb, legkedveltebb magyar élelap.
Szerkeszti: SZABÓ ENDRE.
Megjelenik minden héten temérdek képpel.
Tartalma: Szatirak, humoreszkek, krónikás adomák, Mufkos kalandok, politikai karrikatúrák, illusztrált adomák, tréfas versek stb.
Előfizetési ára: negydedre 4 korona.
Kiadóhivatal: V. ker., Kálmán-utca 2. szám, „Pallas”-nyomda.
Mutatványszámok kívánatra ingyen küldetnek.

Kataphorese.

Uj gyógymód!

Félmulhatatlan gyógyhatású ideg-, nem-, bőrbetegségek és gyengeségi állapotok, impotencia gyökere gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredményt folytán honorárium teljes gyógyszer után fizethető. Előrendeli intézet mintaszertű gyógytermeivel.

Budapest, Teréz-körtű 41. I. em.

Dr. Mitzger Tivadar
személyes vezetése alatt nyitva egész nap.
Levelekre díjtalanul válasz.

UJ IDŐK A magyar családok képes hetilapja. A szerkesztő **HERCZEG FERENC** uj regénye most kezdődik. Hetenként 2-3 elbeszélés, gyönyörű képek, érdekes aktualitások. — **ÁBRÁND** Valentiny nagy feltűnést keltett festményét gyönyörű színes reprodukcióban, keretbe illeszthető nagy formában, februárban **INGYEN** adjuk. — Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-út 10. Mutatványszám ingyen.

Neustein Fülöp
Cukrozott hashajtó labdaccai
(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET labdaccai)

A pliták hasonló késiményeknél minden tekintetben több becsülendők; mentek minden ártalmú anyagok, az állat-szervek bajainál legjobb eredményt hozták, gyengédnek használtak, vastagabbok; egy gyógyszer sem jobb a mellékhatásainál, mint a pliták.

SZÉKSZORULÁS
A legtöbb betegség forrása ellen. Cukrozott küküllő végül még gyermekek is adozva veszik.

ÓVAS!
Utasunktól különösen óvakodjunk. Kérjük határozottan Székszó Fülöp hashajtó labdaccai. Valódi csak, ha minden dózis követőleg bejegyünk viddőgyűnkkel párosítva nyomatásban. Székszó Fülöp és Neustein Fülöp győgyesítését aláírásával van ellátva. A kereskedelmi törvényesleg védi ésomajd aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP
"Lipót" elnevezett gyógyszer
WIEN, I., PLANKENGASSE 6.
BUDAPESTEN:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerüz, Király-utca 12. szm.

Félmulhatatlan szer!
Millió embernek
A SCHNEIDER-féle
Páfrány-tokocsák (Galaadó elhárító)
adták vissza teljes egészségüket.

Pántlikagilisztá
fejezték a páfrány-tokocsák által fájdalmak nélkül 6 perc alatt teljesen elhárították. Ez a gyógyszer nemcsak a galandferegben, hanem gyomorban szenvedőket is teljesen meggyógyítja.

A pántlikagilisztá tünetei a következők: Az arc hátrányos, bagdad tekintet, két szemkörükk, lesavanyodás, elnyúltság, átvágyalás, gyakori rozavallás, ájulás, nyálközlelés, a test megdagadása, gyakori főbőgés, bélégés, szűrő fájdalmak, szivobogás, a vérkeringés rendelleneségei különösen nőknél, gyakori fűfűzés stb. — A páfrány-tokocsák nem ártanak, ha a fereg nincs is jelen.

TÖRVÉNYESEN VEDVE.
Rendelésnél az életkor megjelölendő.

Számtalan elismerés és hálanyilatkozat.
Egy eredeti doboz használati utasítással együtt postai utánvételt 8 kor., a pénz előtűges beklűléssel 7 kor.

Egyedül valódi kapható:
SCHNEIDER JÓZSEF gyógyszerészeti Részca.
Fő-utca 105. (Ölmezyatorok.)

Biztos gyógyszer!

Ezen gyógymóddal az egész test megszabadul, a kór-anyagoktól, vér megtisztul és az idegek megerosódnak.

TITKOS BETEGSÉGEKET
ideg- és nemi bajokat,
sebeket, huyesefolyást, magzást, egyenlőtlen férfit (impotencia), a bujakór és önfertőzések következményeit, nőknél feherfolyást, bőrbetegségeket és mindenféle szépséghibákat (cosmetika) sok év óta biztos sikerrel gyógyít.

Dr. PALOCZ I. v. kórházi orvos specialista
Budapest, VII., Kerepesi-út 10.
Rendelés d. e. 10 óráig, u. n. 6 óráig.
Külön férfi- és női osztályok. Levelekre kimerítő díszkört válasz. Gyógyszerekről gondoskodik.

Durbints sógor
Mert mondok, ha már írtak könyvet a lóru is, gyszereket is, miért ne lóhána könyv a sógorral is? Vagy más szóval ez a könyv főképpen a Durbints sógorral foglalkozik, benne van a sógor története is, meg más efféle keszörves történetek.

Egy könyv 1 forint.
Megrendelhető a "Budapesti Napló" kiadóhivatalában, József-körtű 18.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles közvélemények folytán ezen gyogyeszed az a fennálló rendelő-intézet a legmegelőgben ajánlatok.

Rendelő-intézet Budapest, Andrassy-út 24. az Oport mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET
huyesefolyásokat és sebeket, az önfertőzések utáni bajokat, az egyenlőtlen férfit, magzást, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél feherfolyást, bármennyire látleik is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanág egyik főokozója és börtbetegségeket gyógyít új gyogyeszed szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan.

Dr. Garai Antal
orvos, sebész, szemész és szülészet-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig és 8 óráig.
Díjazott levelekre legmágyobb figyelmet vállalkozunk és gyógyszerjeleket is gondoskodva lesz.

Nőknél külön várterem.
Ugyanott megjelölt és a szerzőnk: DR. GARAI ANTALnál megrendelhető **NŐPÉSZERŰ ÜMUTATÓ** (már a 10-ik kiadásban megjelölt) a nemi betegségek és ezek ésszerű gyógykezeléséről című könyv, volt ár 2 ft 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 ft beklűlése mellett bérmentve vagy 50 kr. utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemi élet ábrázolása. — III. Az önfertőzés és az ajélt magzások leírása. — IV. Huyesefolyás (trippér) és huyesefolyások leírása. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Feherfolyás. — VII. Elgyengült férfit. — VIII. Női magtalanág. — IX. Az ivarszervek megbetegedéseinek főgyógyjele a prostitúció.

Olesó butor-eladás.

1 székény, 2 ajtó fényezett 30 frt	1 ebédliásák, ó-német stíl 350 frt
1 ágy, fényezett 22	1 íróasztal, 3 fiókos 16
1 éjjeli székény, fényezett 8	1 hálószoba, matt diófa 100
1 mosdó, 2 ajtó, fényezett 14	1 hálószoba, faragott 130
1 székény, 2 ajtó, diófa, matt 30	1 garnitúra crepe- vagy bourette-behuzat 55
1 ágy, magas, diófa, matt 26	1 garnitúra selyem-behuzat 80
1 éjjeli székény, diófa, márványtalp 8	1 garnitúra plüss-behuzat 80
1 kredenz, 4 ajt., fülkés, faragott, márv. 48	1 szalonasztal 10
1 diván, magas támla szőnyeggel 40	1 csinos márványtalp és tükör 26
1 ebédli-asztal, diófa, matt 12	

Nagy választék egyszerű, valamint a legdisezebb kivitelű butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelege
Budapest, Erzsébetkör 18 Sas-utca sarok, l. emelet.
Arányoskát kívánatra ingyen és bérmentve.

Makói takarékpénztár részvénytársaság.
Meghívás.
A „makói takarékpénztár részvénytársaság“
XVII. évi rendes közgyűlését
1901. évi január hó 30-án délelőtt 10 órakor Makón, a takarékpénztár saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tanácskozási tárgyak:
1. Két közgyűlési tag kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Igazgatási jelentés az 1900. üzletéről.
3. Felügyelő bizottsági jelentés. Az 1900. évi mérleg megállapítása és a felmentési iránti határozat.
4. Határozat a tiszta haszon hováförditása iránt és az osztalék megállapítása.
5. Felügyelő bizottsági elnök, két rendes és egy pótag választása és tiszteletdíjak megállapítása.

Jegyzet: Részvényesek, kik szavazatjoggal élni kívánnak, kötelesek a közgyűlés összehúlé előtt legalább két nappal részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a társasági pénztárnál letenni. Az 1900. évi mérleg és jelentés az érdekeltek által a közgyűlést megelőző nyolc napon belül a hivatalos órák alatt a takarékpénztár helyiségében betekinthező.
Makón, 1901. évi január hó 2-án.

Török Imre s. k., elnök.

Magy. kir. államvasutak.
Hirdetmény.
Osztrák-magyar-francia vasúti kűtelék.
A fenti kötelekben friss ludmájnak gyorsvonatokkal való szállítására 1900. március hó 1-étől érvényes kivételes díjszabásban foglalt díjtételek 1901. évi január hó 15-től még a következő cikkekre is alkalmazhatnak és friss: lezött baromfi, halak, friss hus, kolbászok, tápkonzervek, tojás, lezött vaj és vaj.

Egyebekben a felsorolt cikkek szállítására az idezött kivételes díjszabásban foglalt határozmányok mérvadó.
Budapest, 1900. december hó.
A magy. kir. Államvasutak igazgatósága a részveszutasok nevében is. (Utányomat nem díjazt.)

Titkos betegségek
gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: huyesefolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, siphilist, ennek következményeit, makacs börtbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Megelőg az érdmény férfi gyengeségből (impotencia) úgy fiatal, mint öregkor egyenként is. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerök.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körtű 12. sz., (Dobány-utca sarok, l. emelet).
Bejárati a lépcsőnél. Külön várterem.
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Magy. kir. államvasutak, 191386/900. sz.-hoz.

Pályázati hirdetmény.
A magy. kir. Államvasutak alulirt igazgatósága az 1901. év folyamán össze gyűlt és nékülözetővé való különböző ócska anyagokat (sinek és fémmentek kivételével) értékesíteni óhajván, ezek eladásra czéjből nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázati kívánók kéretnek, hogy beirt ivenként 1 koronás magyar bélyeggel ellátott ajánlatokat a magy. kir. Államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési szakosztályához (VI. Andrassy-út 73. sz. II. em. 43. ajtó) következő címzessel: „Ajánlat ócska anyagok megvételére 191386/900. számhoz“ 1901. január hó 22-ik napjának déli 12 óráig benyujtani sziveskedjenek.

Az ajánlatok kizárólag ezen czélra rendelt és az említett anyag és leltárbeszerzési szakosztályban egy példányban ingyen kapható ajánlati nyomtatványon és annak rovatainak pontos kitöltése mellett állandók ki.

Nem az általunk kiadott nyomtatványon kiállított vagy fentiekől eltérő feltételeket tartalmazó ajánlatok nem vehető figyelembe.

Az átengedett anyagok átvétele és eltávolítása tekintetében az alább intézett feltételek irányadóak, de az 1901. évi november hó végeig összegyűlendő anyagok feltétlenül ugyanazon év december hója 25-ikéig, a december hóban összegyűlendő pedig a következő 1902. évi január hó végeig veendők át s távolítandók el.

A magy. kir. Államvasutak részéről határozottan kikötötték, hogy az anyagokért felajánlandó egységárak vagy az illető gyűjtőszertárban, vagy pedig az ajánlatban meghatározandó távolságra való bérmentes szállítás kikötésével tétessenek, honnét a vevő fél az anyagot saját költségén tartozik továbbítani. Oly kikötés, hogy az anyag a felítésre szerint meghatározandó állomáson szállítassék, határozottan mellőzendő, mert az ilyen ajánlat tényleges értéke a többi ajánlatával szemben nem bírálható meg.

A magy. kir. Államvasutak igazgatósága fentartja magának azon jogot, hogy — az aczélforgács, kovacsolt- és öntött vas forgács kivételével — az eladásra hirt detett összes anyagokat az élelt legelőnyösebb árak és feltételek mellett értékesít végeit azon szertárakba küldhesse, a melyek anyagaiért a legmagasabb ár ajánlatott. A vevő tehát nem élhet kifogással az anyag származása ellen, hanem a neki odaított mennyiséget azon szertári vissznyereményből tartozik átvenni, a melyből az neki rendelkezésére bocsátottak.

A fentebb felsoroltakon kívül kívül az ajánlattevő magára nézve kötelezőknek elismeri az ócska anyagok eladására vonatkozó és 122291/96. sz. a fennálló feltételeket, melyeket saját és két tanu aláírásával és ivenként 30 filléres magyar bélyeggel ellátva okvetlenül ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek nyomtatványainkunknál példányonként 30 filléért megszereshetők. Vidékieknek ezen feltételek a m. kir. Államvasutak nyomtatványtárához intézendő írásbeli megkeresésre a megfelelő ár és a szükséges postabélyeg előzetes beklűlése esetén megküldhetnek.

Bánatpénzképpen a megvenni szándékolt mennyiség és az azért felajánlott egységár szerint kiszámított értékösszeg 50%-a az ajánlat benyujtására kitűzött hatánap előtt egy nappal, déli 12 óráig, készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban főpénztárunknál letendő. A bánatpénzt az ajánlattal egy boríték alatt nem szabad beküldeni.

Egyéb, vagy lebonyolított ügyletek biztosítására letétként levő bár felszabadult biztosítékok ezen ajánlatokhoz nem fogadhatnak el bánatpénzt.

Bánatpénz vagy a fentidezött ajánrt feltételek nélkül, ugyzintén elgletlen bánatpénzzel, vagy elkűve beérkezett ajánrt vagy olyanok, melyek a feltételektől eltérnek, figyelembevételeire nem számíthatnak, ugyzintén olyanok sem, melyekben javítások vagy vakarások fordulnak elő. Pótajánlatok egyáltalában nem vétetnek tárgyalás alá.

Az ajánlati ár koronaértékben számokkal és betűkkel olvashatóan kiteendő. Az ócska anyagoknak esetleges csomagolási költségeit a vevő czég tartozik viselni.

Az ajánlattevő ajánlatával a pályázat eredményének előntéseig kötelezett-ségben marad, ezt tehát időközben vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok tetszés szerinti részmenyiségre szólhatnak, de a magy. kir. Államvasutak igazgatósága is fenntartja magának azon jogot, hogy tetszés szerinti részmenyiséget engedessen át, melyet ajánló — ha csak ellenkező ki nem kötötte — elogadani köteles.

A magy. kir. Államvasutak igazgatósága fenntartja továbbá magának a jogot, hogy az ajánlatok közt, tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson s hogy végre czél elérésére másféle intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1900. december hóban.

Az igazgatóság.

